Diagnoza społeczno-gospodarcza

Gminy Kosakowo

2015-2019

Kosakowo, sierpień 2020

Niniejszy raport przedstawia diagnozę społeczno-gospodarczą 2015-2019 dla Gminy Kosakowo. Diagnozę przeprowadzono w okresie lipiec-sierpień 2020 roku.

ZAMAWIAJĄCY:

Gmina Kosakowo
ul. Żeromskiego 69, 81-198 Kosakowo
reprezentowana przez Wójta Gminy Kosakowo Marcina Majek
www.gminakosakowo.pl

WYKONAWCA BADANIA:

PrePost Consulting Sp. z o.o.
tel. 608 383 780
alicja@prepost.pl
www.prepost.pl

AUTORKI BADANIA:

Alicja Zajączkowska – kierownik badania
Patrycja Osińska – badacz społeczny
Anna Puszkiewicz – badacz społeczny

TERMIN BADANIA:

lipiec-sierpień 2020

Spis treści

1. Ogólna charakterystyka Gminy Kosakowo - 5 -
1.1. Przestrzeń i środowisko - 5 -
1.2. Demografia - 13 -
2. Gospodarka, przedsiębiorczość, rynek pracy, bezrobocie - 22 -
2.1. Turystyka - 26 -
2.2. Mieszkalnictwo - 28 -
3. Infrastruktura techniczna - 31 -
3.1. Transport i komunikacja - 31 -
3.2. Gospodarka wodno-ściekowa - 35 -
3.3. Zaopatrzenie w gaz - 38 -
3.4. Zaopatrzenie w ciepło - 38 -
3.5. Gospodarowanie odpadami - 38 -
3.6. Zaopatrzenie w energię elektryczną - 40 -
3.7. Zanieczyszczenie powietrza - 40 -
3.8. Natężenie hałasu - 40 -
3.9. Baza paliw - 41 -
3.10. Infrastruktura rowerowa - 41 -
4. Infrastruktura społeczna - 42 -
4.1. Oświata i edukacja - 42 -
4.2. Pomoc społeczna - 47 -
4.3. Polityka senioralna - 50 -
4.4. Ochrona zdrowia - 52 -
4.5. Kultura - 53 -
4.6. Biblioteka - 55 -
4.7. Sport i rekreacja - 56 -
4.8. Bezpieczeństwo publiczne - 58 -
4.9. Jakość rządzenia - 62 -
4.10. Organizacje społeczne - 63 -
Spis tabel - 65 -
Spis wykresów - 66 -
Spis rysunków - 67 -

Wprowadzenie

Diagnoza społeczno-gospodarcza 2015-2019 dla Gminy Kosakowo służy ocenie sytuacji społeczno-gospodarczej gminy. Prezentuje główne tendencje rozwojowe oraz zmiany, jakie zachodzą w różnych jej sferach funkcjonalnych. Bazą do sporządzenia dokumentu jest analiza zastanych danych statystycznych oraz danych wewnętrznych Urzędu Gminy Kosakowo i jego jednostek organizacyjnych.

Dane przeanalizowane zostały w przedziale czasowym 2015-2018 (tam, gdzie było to możliwe, uwzględniono również rok 2019) w celu zobrazowania i zaobserwowania zmian zachodzących w poszczególnych obszarach funkcjonalnych, tj.: społeczeństwo, przestrzeń, gospodarka.

Gmina Kosakowo w czerwcu 2020 roku przystąpiła do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Kosakowo na lata 2021-2030, z perspektywą do roku 2040. Diagnoza społeczno-gospodarcza 2015-2019 stanowi podstawę do zidentyfikowania kluczowych problemów i potrzeb Gminy Kosakowo, które niezbędne będą do sformułowania celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy. Pozwoli to wyznaczyć kierunki rozwoju Gminy Kosakowo na lata 2021-2030, z perspektywą do roku 2040.

1. Ogólna charakterystyka Gminy Kosakowo

1.1. Przestrzeń i środowisko

Gmina Kosakowo jest położona nad wodami Zatoki Puckiej i Gdańskiej w północno- wschodniej części województwa pomorskiego, w powiecie puckim. Pod względem geograficznym Gmina Kosakowo leży na Pobrzeżu Kaszubskim, obejmując Kępę Oksywską i część Pradoliny Kaszubskiej.

Od strony południowej i zachodniej graniczy ze zurbanizowanymi i doskonale skomunikowanymi obszarami Gdyni i Rumi.

Wschodnia część obszaru gminy wraz z częścią Morza Bałtyckiego objęta jest europejską siecią obszarów chronionych – Natura 2000. Granicę administracyjną Gminy Kosakowo i powiatu puckiego przedzielają kompleksy łąk i pól uprawnych, w pobliżu rezerwatu przyrody „Beka".

Północną granicę gminy wyznaczają kanały: Łyski i Leniwy (granica z Gminą Puck), granicę wschodnią stanowi linia brzegowa Zatoki Puckiej (długość granicy morskiej wynosi 10 km), a na południu i zachodzie graniczy z miastami Gdynią i Rumią.

Teren gminy znajduje się w zasięgu korytarza transportowego Trójmiasto – Słupsk – Koszalin – Szczecin z drogą krajową nr 6 i linią kolejową nr 202. Z siedzibą powiatu (Puckiem) gmina połączona jest drogą powiatową, a z Rumią – drogą wojewódzką nr 100.

Rysunek 1. Położenie powiatu puckiego w województwie pomorskim

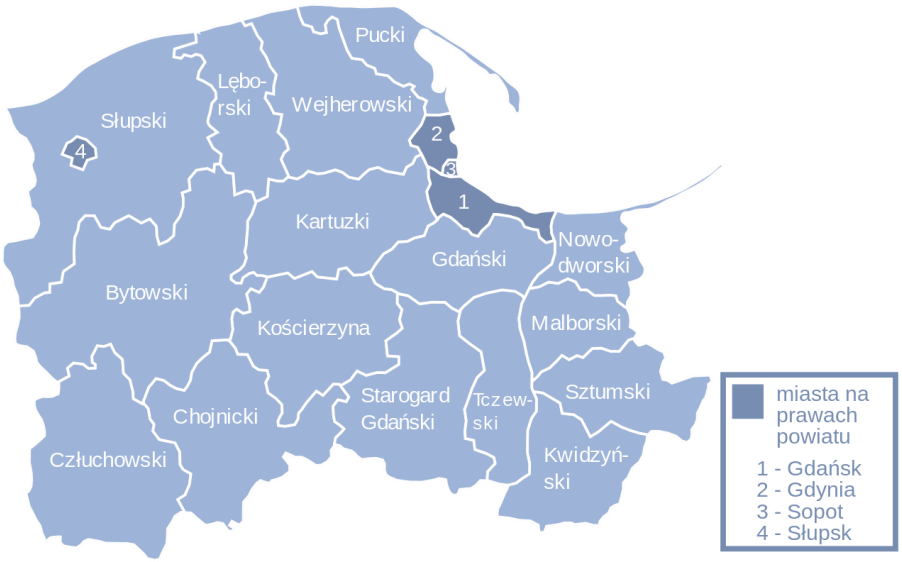

Źródło: https://images.app.goo.gl/Q3A3c6aCMu9ZyE6K6

Gmina Kosakowo (gmina wiejska) o powierzchni 5014 ha i liczbie ludności 15345 (stan XII-2019 r.) obejmuje unikatowe w skali kraju tereny o wartościach przyrodniczych, kulturowych i rekreacyjnych. Atrakcyjne położenie i bliskość morza to główne walory turystyczne Gminy Kosakowo.

Rysunek 2. Podział administracyjny powiatu puckiego

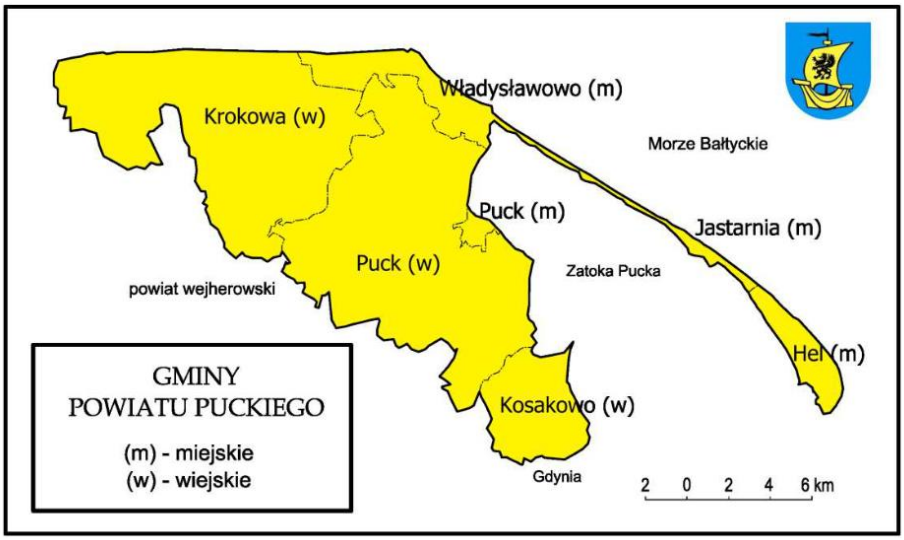

Źródło: https://images.app.goo.gl/2W8d8G9qg2T61Fra6

Struktura użytkowania gruntów przedstawia się następująco: użytki rolne – 50%, użytki leśne, tereny zadrzewione i zakrzewione – 17%, tereny mieszkaniowe – 9%, tereny przemysłowe – 3%, drogi i szlaki komunikacyjne – 4%, nieużytki – 5%, inne – 12%.

Gmina Kosakowo podzielona jest na 10 sołectw: Kosakowo, Pogórze, Dębogórze, Dębogórze Wybudowanie, Suchy Dwór, Pierwoszyno, Mosty, Mechelinki, Rewa i Kazimierz.

Rysunek 3. Mapa Gminy Kosakowo

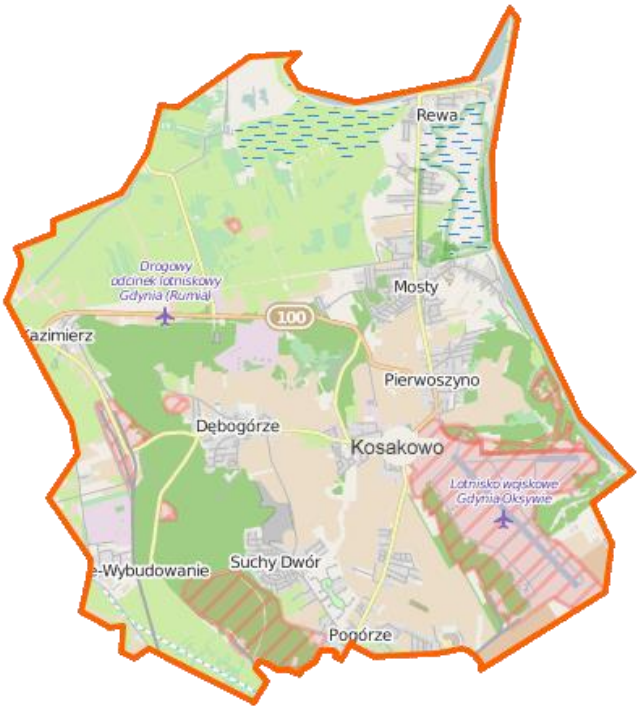

Źródło: https://images.app.goo.gl/aJbbhK1FLdPYhUc18

Atrakcyjne przyrodniczo położenie gminy, dobre skomunikowanie z aglomeracją trójmiejską oraz zrównoważona polityka osiedleńcza, gospodarcza i turystyczno-rekreacyjna konsekwentnie realizowana przez władze gminy powoduje, że liczba mieszkańców z roku na rok jest większa (dodatnie saldo migracji – pierwsze miejsce w powiecie puckim). Ekspansja mieszkalnictwa jest szczególnie widoczna na terenie Pogórza położonego bezpośrednio przy granicy administracyjnej Gdyni.

Gmina powiązana jest z obszarem aglomeracji trójmiejskiej miejscami pracy oraz systemami infrastruktury transportowej i technicznej. Z Gdynią gmina powiązana jest ulicą Płk. Dąbka i Trasą Kwiatkowskiego, ulicą Czernickiego oraz ulicą Pucką. Gdynia jako ważny ośrodek obszaru centralnego i bezpośredni sąsiad Gminy Kosakowo koncentruje miejsca pracy, placówki oświatowe, placówki kultury, służby zdrowia, z których korzystają również mieszkańcy Gminy Kosakowo. Również w zakresie komunikacji zbiorowej gminę obsługuje miejska gdyńska komunikacja autobusowa.

Lokalizacja, istniejąca i powstająca infrastruktura oraz liczne tereny przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe stwarzają dobre warunki do osiedlania się mieszkańców i migracji coraz większej liczby osób z innych ośrodków. Niestety suburbanizacja w otoczeniu aglomeracji Trójmiasta przybiera charakter „rozlewania się", co wiąże się z tworzeniem rozległych obszarów zabudowy rozproszonej, jednofunkcyjnych jednostek nietworzących zdefiniowanych i spójnych struktur.

Sukcesywnie wzrasta też liczba firm i przedsiębiorstw lokujących swoją działalność w gminie.

W Gminie Kosakowo zlokalizowane jest lotnisko wojskowe Gdynia-Oksywie. Planowano uruchomienie portu lotniczego Gdynia-Kosakowo jako części lotniska wojskowego na Oksywiu, które miało pełnić istotną rolę w obsłudze lotów komercyjnych i Cargo (za Studium Strategicznego Rozwoju Sieci Lotnisk na terenie województwa pomorskiego do 2025 r.). Niestety inwestycja okazała się nietrafiona. W maju 2014 r. ogłoszono upadłość likwidacyjną portu cywilnego.

Na terenie Gminy Kosakowo znajdują się tereny zamknięte, które zajmuje lotnisko wojskowe w Gdyni-Oksywiu, oraz działki w Dębogórzu, Kosakowie, Pierwoszynie, Pogórzu (decyzja Ministra Obrony Narodowej Nr 264/MON z dnia 19-IX-2013 r., Nr 393/MON z dnia 30-IX-2014 r.).

RYS HISTORYCZNY

Po raz pierwszy nazwa wsi pojawiła się w dokumencie z 1224 roku jako *Kossakevitz*. Nazwa ta pochodzi od nazwy osobowej *Kosak*, a ta od „kosy" – narzędzia rolniczego lub „kosa" – nazwy ptaka. Pierwsze wzmianki o terenach Gminy Kosakowo pojawiły się w zapisach historycznych pochodzących z XIII wieku. Księżna Zwinisława za zgodą małżonka Mściwoja I przekazała całą Kępę Oksywską (*Terra Oxiwia*) zakonowi Norbertanek z Żukowa. Potem północną część Kępy Oksywskiej podarowano Cystersom z Oliwy, którzy założyli w miejscowości Mosty ośrodek administracyjno-gospodarczy (*grangię*) obejmujący swym zasięgiem obszar od Rewy, Mechelinki, aż po Kosakowo, Dębogórze i Rumię. Do 1915 roku Kosakowo – jak wszystkie miejscowości Kępy Oksywskiej – należało do parafii w Oksywiu.

Panowanie krzyżackie przypadło na lata 1309-1466. W tych czasach terenami nadmorskimi zarządzał Urząd Rybacki (*Fischmeisteramt*), który miał siedzibę w Pucku. Po nastaniu Rzeczpospolitej nastąpił krótki okres stabilizacji. Po pierwszym rozbiorze Polski dokonano sekularyzacji dóbr klasztornych. Władze pruskie na bazie organizacji Cystersów powołały „Królewską Domenę Rentową", wcielając w nią Gdynię i Grabówek. W roku 1819 domenę przeniesiono do Sopotu. W tym okresie najprawdopodobniej zbudowany został pałac i zabytkowa aleja lipowa w Mostach.

Po odzyskaniu niepodległości i zaślubinach z morzem, 10 lutego 1920 r. powołano do życia powiat pucki, który w 1926 roku nazwano morskim. W roku 1928 r. powstała w Kosakowie plebania i cmentarz, a w roku 1935 zakończono budowę kościoła, który bp chełmiński Stanisław Okoniewski konsekrował na nowy kościół parafialny. W efekcie bardzo intensywnych walk na Kępie Oksywskiej w czasie II wojny światowej, kościół został w dużym stopniu zniszczony.

Po zajęciu ziem przez hitlerowców w 1939 r. nastąpił okres terroru (Piaśnica – zamordowano tam m.in. księdza Alojzego Kaszubowskiego), zmuszano ludność do przyjmowania list narodowościowych niemieckich, werbowano młodych ludzi do Wermachtu. Powstawały organizacje ruchu oporu. Jedna z takich grup pod nazwą „Grupa Dębogórska" Gryfa Pomorskiego pod dowództwem Bernarda Grablowskiego działała w Dębogórzu. Kępa Oksywska wyzwolona została dopiero w początkach kwietnia 1945 r.

Po zakończeniu wojny, ludność miejscowa zbudowała kościół, który funkcjonuje do dziś. Na szczególną uwagę zasługuje znajdująca się w jego wnętrzach Droga Krzyżowa z więźniami Stutthofu w tle. Na cmentarzu parafialnym w Kosakowie znajduje się kwatera 120 poległych żołnierzy polskich z tego okresu. Bohaterskie czyny upamiętniają także pomniki: w Kosakowie (naprzeciw Urzędu Gminy) i w Mostach (obok zabytkowego pałacu).

W latach 1945-1954 siedzibą powiatu morskiego było Wejherowo. Od 1954 roku Puck stał się ponownie miastem powiatowym.

W Gminie Kosakowo nie ma zabytków o znaczeniu ponadregionalnym, niewiele jest również zabytków o znaczeniu regionalnym. Gmina może pochwalić się unikatowymi atrakcjami turystycznymi, tj. historycznymi układami ruralistycznymi wsi Rewa, Mechelinki, Dębogórze, Kosakowo, Kazimierz, Pierwoszyno. Ochroną konserwatorską objętych jest 15 obiektów w Rewie, 8 w Dębogórzu, 8 w Mechelinkach, 4 w Mostach, 2 w Kosakowie oraz po jednym w Pierwoszynie i w Pogórzu. Są to głównie domy mieszkalne, kapliczki, budynki gospodarcze, stajnie, stodoły. Na szczególną uwagę zasługuje dwór z aleją lipową i reliktami parkowymi w Mostach, cmentarz katolicki w Kosakowie oraz szkoła podstawowa w Dębogórzu.

Na obszarze gminy zlokalizowanych jest ponad 160 punktów, śladów i stanowisk archeologicznych. Szczególnie licznie występują płaskie stanowiska archeologiczne. Stanowią one trwały ślad zmian osadniczych, kulturowych i gospodarczych zachodzących na tym obszarze na przestrzeni wieków. Najwięcej stanowisk archeologicznych (osad otwartych, stref i punktów osadnictwa, cmentarzysk) jest w Dębogórzu (15), Mechelinkach (13), Pierwoszynie (10), Kosakowie (8), Pogórzu (8), Rewie (4) i Suchym Dworze (3).

Priorytetami rozwoju gminy od lat jest ochrona wartości przyrodniczo-kulturalnych, krajobrazu oraz ładu przestrzennego. Gmina Kosakowo należy do grupy miast i gmin objętych systemem

zintegrowanego zarządzania obszarami przybrzeżnymi (ZZOP). Ochronie przyrodniczej podlegają obszary Nadmorskiego Parku Krajobrazowego, rezerwat „Mechelińskie Łąki", obszar Natura 2000 – „Zatoka Pucka", „Zatoka Pucka i Półwysep Helski", Pradolina Kaszubska, w tym Moście Błota i granicząca od wschodu Kępa Oksywska oraz korytarz ekologiczny przymorski w północnej części gminy. Do korytarza należy także zaliczyć obszar morski od linii brzegowej do zasięgu izobaty 20 m, mający duże znaczenie funkcjonalne dla strefy brzegowej i bytowania przybrzeżnej flory i fauny. Teren tego korytarza wchodzi w skład południowo-bałtyckiego korytarza ekologicznego o randze europejskiej obejmującego wody przybrzeżne i wybrzeże Bałtyku, w tym m.in. pobrzeże Zatoki Puckiej po rejon Rewy.

ATRAKCJE TURYSTYCZNE

(1) Ogólnopolska Aleja Zasłużonych Ludzi Morza im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Rewie, która powstała w 2004 roku w celu upamiętnienia wybitnych osobistości związanych z polską tradycją morską. Aleja ma swój początek u nasady Cypla Rewskiego. Wieńczy ją monumentalny Krzyż Morski z ramionami w kształcie kotwic. Aleja ciągnie się między brzegiem morskim a główną ulicą komunikacyjną miejscowości, tworząc pieszy trakt spacerowy o wyjątkowych walorach widokowych, charakteryzujący się ciekawymi rozwiązaniami estetycznymi, nowoczesnością oraz dostępnością dla osób niepełnosprawnych.

(2) Cypel Rewski to największa osobliwość geograficzna Gminy Kosakowo – Mierzeja Rewska, zwana w języku kaszubskim *Szpërkiem*. Ciągnący się w głąb morza niemal na długość 1 km cypel został usypany przez te same prądy morskie, dzięki którym powstała Mierzeja Helska. Cypel oddziela ciepłe oraz spokojniejsze wody Zatoki Puckiej od bardziej słonych i chłodniejszych wód Zatoki Gdańskiej, dzięki czemu w Rewie i pobliskich Mechelinkach panują znakomite warunki do uprawiania sportów wodnych.

(3) Rezerwat Przyrody Mechelińskie Łąki – obszar szuwarów i łąk o powierzchni 113,47 ha, położony między Rewą a Mechelinkami, utworzony w celu zachowania i ochrony miejsc lęgowych oraz bytowania cennych gatunków ptaków wodnych i błotnych, jak również zbiorowisk szuwarowych i łąkowych. Flora rezerwatu liczy około 200 gatunków, w tym ponad 20 to rośliny chronione i rzadkie. Osobliwością przyrodniczą tego terenu jest wyjątkowo bogata populacja mikołajka nadmorskiego.

(4) Szlak Bernarda Chrzanowskiego – imieniem działacza politycznego i oświatowego, entuzjasty oraz piewcy polskiego wybrzeża, nazwano szlak prowadzący z Pierwoszyna przez Mechelinki do Rewy. Po drodze mija się m.in. Galerię Domową 1, Dąb Bernard, Przystań Rybacką oraz Rezerwat Mechelińskie Łąki. Szlak kończy się w Rewie na Ogólnopolskiej Alei Zasłużonych Ludzi Morza.

(5) Rezerwat Czapli Siwej – kilkuhektarowy las jesionowo-olszowy położony w pradolinie rzeki Redy, pomiędzy Mostami a Mechelinkami. Na jego obszarze znajduje się unikalna kolonia lęgowa czapli siwej. Gniazda czapli umieszczone są na olchach czarnych na wysokości ok. 8 – 10 metrów.

Tabela 1. Pomniki przyrody na terenie Gminy Kosakowo

l.p.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Opis i ilość obiektów	Obowiązująca podstawa prawna z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Obwód na wysokości 1,3 m (cm)	Obręb ewidencyjny / Miejscowość	Nr działki	Opis lokalizacji	Forma własności	Sprawujący nadzór
1.	ALEJA LIPOWA – LIPA DROBNOLISTNA *(Tilas cordata)*	Aleja lipowa Wiek ok. 400 lat 24 szt.	Orzeczenie Nr 72 Prezydium WRN w Gdańsku Dz. Urz. WRN w Gdańsku Nr 1 poz. 4 z dn. 31.01.1955 r.	89, 90, 111, 70, 117, 114, 96, 112, 95, 118, 115, 105, 122, 109, 118, 115, 99, 89, 135, 143, 99, 124, 103, 98	obręb Mosty, m. Mosty	1247/2	Rośnie w miejscowości Mosty przy drodze Mosty-Rewa	Gmina Kosakowo	Wójt Gminy Kosakowo
2.	JESION WYNIOSŁY *(Fraxinus Excelsior)*	Grupa drzew 2 szt.	Orzeczenie Nr 296 Prezydium WRN w Gdańsku Wydz. RiL Dz. Urz. WRN w Gdańsku Nr 19 poz. 194 z dn. 30.11.1972 r.	380, 360	Obręb Mechelinki, m. Mechelinki nad zatoka przy	101/5 101/17	Rośnie w miejscowości Mechelinki nad zatoka przy Amfiteatrze	Gmina Kosakowo	Wójt Gminy Kosakowo
3.	DĄB SZYPUŁKOWY *(Quercus robur)* Nazwa: BERNARD	Wiek ok. 145 lat	Uchwała Nr LXVII/72/2010 Rady Gminy Kosakowo z dnia 12 sierpnia 2010 roku	360	obręb Mechelinki, m. Mechelinki w pasie drogowym drogi gminnej	227/1	Rośnie w miejscowości Mechelinki przy drodze ul. Do Morza z Mechelinek do Pierwoszyna	Gmina Kosakowo	Wójt Gminy Kosakowo
4.	JESION WYNIOSŁY *(Fraxinus Excelsior)*	Wiek ok. 140 lat	Uchwała Nr LXVII/72/2010 Rady Gminy Kosakowo z dnia 12 sierpnia 2010 roku	360	obręb Mechelinki, m. Mechelinki	101/13	Rośnie w miejscowości Mechelinki przy drodze ul. Nadmorska 2	własność Mirosława Pikuły	Wójt Gminy Kosakowo
5.	SOSNA ZWYCZAJNA *(Pinus sylvestris)*	Wiek ok. 130 lat	Uchwała Nr LXVII/72/2010 Rady Gminy Kosakowo z dnia 12 sierpnia 2010 roku	218	obręb Mosty, m. Mosty w pasie drogowym drogi gminnej	1161/27	Rośnie w miejscowości Mosty przy drodze ul. Leśna (vis a vis posesji nr 21 z ul. Modrzewiowej)	Gmina Kosakowo	Wójt Gminy Kosakowo

6.	WIERZBA BIAŁA *(Salix alba)*	Wiek ok. 150 lat	Uchwała Nr LXVII/72/2010 Rady Gminy Kosakowo z dnia 12 sierpnia 2010 roku	384	obręb Rewa, m. Rewa	056/8	Rośnie w miejscowości Rewa przy drodze powiatowej ul. Morska (vis a vis posesji pomiędzy nr 69 i 71)	Gmina Kosakowo	Wójt Gminy Kosakowo
7.	LIPA DROBNOLISTNA *(Tilia cordata)*	Wiek ok. 160 lat	Uchwała Nr LXVII/72/2010 Rady Gminy Kosakowo z dnia 12 sierpnia 2010 roku	460	obręb Dębogórze, m. Dębogórze	002/8	Rośnie w miejscowości Dębogórze 150 m za leśniczówką	Skarb Państwa zarządzana przez Państwowe Gospodarstwo Leśne - LP Nadleśnictwo Gdańsk	Wójt Gminy Kosakowo
8.	DĄB SZYPUŁKOWY *(Quercus robur)*	Wiek ok. 200 lat	Uchwała Nr LXVII/72/2010 Rady Gminy Kosakowo z dnia 12 sierpnia 2010 roku	510	obręb Pierwoszyno, m. Pierwoszyno	13	Rośnie w miejscowości Pierwoszyno przy ul. Bocznej 17	własność Mariana Krause i Wandy Krause	Wójt Gminy Kosakowo
9.	LIPA DROBNOLISTNA *(Tilia cordata)*	Grupa drzew 2 szt. Wiek ok. 140 lat	Uchwała Nr LXVII/72/2010 Rady Gminy Kosakowo z dnia 12 sierpnia 2010 roku	340, 300	obręb Mechelinki, m. Mechelinki	101/13	Rośnie w miejscowości Mechelinki przy drodze ul. Nadmorska 2	własność Mirosława Pikuły	Wójt Gminy Kosakowo
10.	LIPA DROBNOLISTNA *(Tilia cordata)*	Grupa drzew 4 szt. Wiek ok. 100 lat	Uchwała Nr LXVII/72/2010 Rady Gminy Kosakowo z dnia 12 sierpnia 2010 roku	170, 165, 160, 155	obręb Kazimierz, m. Kazimierz w pasie drogowym drogi gminnej	1098/4	Rośnie w miejscowości Kazimierz przy skrzyżowaniu ul. Św. Marka i ul. Majowej	Gmina Kosakowo	Wójt Gminy Kosakowo

Źródło: Urząd Gminy Kosakowo

Dodatkową atrakcją przyrodniczą są liczne pomniki przyrody umiejscowione w Mechelinkach (4), Mostach (3), Pierwoszynie, Kazimierzu, Rewie i Dębogórzu. Ochroną objęte są pojedyncze drzewa lub ich zespoły na podstawie uchwał Rady Gminy Kosakowo oraz orzeczeń z wpisaniem do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody. Największą atrakcją jest aleja lipowa w miejscowości Mosty, która została wpisana do rejestru już w 1954 roku. Ten zespół 24 drzew z gatunku lipa drobnolistna o ma około 400 lat. W 1971 roku do rejestru wpisano jesiony wyniosłe „Mściwoja" i „Świętopełka" z Mechelinek, które mają około 250 lat i imponujące obwody pni (odpowiednio: 462 cm i 520 cm).

Rysunek 4. Zawody Ford Kite Cup Rewa 2014

Źródło: http://sieplywa.pl/

Przepiękne nadmorskie krajobrazy oraz dynamicznie rozwijająca się baza gastronomiczno-noclegowa przyciągają niezliczone rzesze turystów z kraju i zagranicy, amatorów aktywnego wypoczynku, sportów wodnych: żeglarstwa, windsurfingu i kitesurfingu. Bogaty kalendarz imprez kulturalno-rozrywkowych oraz sportowych zachęca do aktywnych form spędzania wolnego czasu. Gmina Kosakowo stanowi doskonałą bazę turystyczną, wypoczynkową i rekreacyjną. Jest ośrodkiem sportów wodnych, a także ostoją kaszubskiej kultury ludowej.

1.2. Demografia

Średnia gęstość zaludnienia w gminie to 311 osób na km^2 (czwarta pozycja w powiecie, pierwsza wśród gmin wiejskich). Dla porównania średnia gęstość zaludnienia w województwie pomorskim to 128 os/km^2, a w powiecie wejherowskim – 149 os/km^2. Gmina Kosakowo dodatkowo na przestrzeni ostatnich pięciu lat zanotowała największą dynamikę wzrostu gęstości zaludnienia wśród wszystkich gmin powiatu.

Szczegółowa analiza trendów demograficznych w Gminie Kosakowo w latach od 2005 do 2020 roku pokazuje dynamiczny przyrost liczby ludności zamieszkałej w gminie. W 2005 roku liczba mieszkańców wynosiła 5 627, a po 15 latach osiągnęła wielkość 16 185 osób (wraz z osobami czasowo zameldowanymi). Jest to prawie trzykrotny wzrost (o 288%). Wg stanu na 30-09-2020 r. liczba mieszkańców wynosiła 15 975 osób (wraz z osobami czasowo zameldowanymi). Oznacza to wzrost w stosunku do roku 2019 o 630 osób (15 345 osób), a w stosunku do roku 2018 o 1 817 osób (14 158 osób).

Tabela 2 prezentuje liczbę mieszkańców (razem stałych i czasowych) w układzie poszczególnych dziesięciu sołectw w latach 2005-2020.

Tabela 2. Mieszkańcy Gminy Kosakowo w latach 2005 – 2020

Sołectwo	Mieszkańcy Gminy Kosakowo w latach 2005 - 2020															
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
DĘBOGÓRZE	721	769	834	880	948	981	1 019	1 062	1 122	1 302	1 314	1 321	1 496	1 598	1 783	1 848
DĘBOGÓRZE WYBUDOWANIE	208	217	221	225	228	232	240	246	254	297	283	269	280	281	265	279
KAZIMIERZ	246	249	260	266	269	281	300	309	327	424	363	331	359	369	371	378
KOSAKOWO	508	574	635	690	734	791	853	920	1 136	1 509	1 509	1 510	1 669	1 742	1 943	2 069
MECHELINKI	210	211	234	243	250	257	277	293	310	342	370	346	359	377	390	406
MOSTY	1 195	1 322	1 483	1 612	1 719	1 860	1 998	2 105	2 287	2 620	2 610	2 504	2 679	2 770	2 925	3 017
PIERWOSZYNO	526	570	628	672	698	744	786	817	860	1 279	1 037	997	1 071	1 113	1 158	1 192
POGÓRZE	797	871	951	1 010	1 084	1 180	1 450	1 735	2 038	2 604	2 825	2 805	3 203	3 504	3 996	4 201
REWA	624	675	730	747	777	798	822	855	888	1 077	970	908	945	968	944	934
SUCHY DWÓR	592	666	734	774	818	882	945	994	1 046	1 184	1 267	1 247	1 353	1 436	1 570	1 651
Razem	**5 627**	**6 124**	**6 710**	**7 119**	**7 525**	**8 006**	**8 690**	**9 336**	**10 268**	**12 006**	**12 548**	**13 064**	**13 414**	**14 158**	**15 345**	**15 975**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Kosakowo

Tak wysoki przyrost liczby mieszkańców Gminy Kosakowo miał decydujący wpływ na kwestie związane z rozwiązywaniem problemów społeczno-gospodarczych w Gminie Kosakowo w latach 2008-2020. Zjawiska demograficzne miały kluczowe znaczenie dla poziomu wydatków Gminy Kosakowo na inwestycje społeczne i realizację celów zaplanowanych w *Zrównoważonej Strategii Rozwoju Gminy Kosakowo w latach 2008-2020.*

Poniższe tabele prezentują liczbę mieszkańców (stałych i czasowych) w układzie poszczególnych dziesięciu sołectw.

Tabela 3. Mieszkańcy Gminy Kosakowo w latach 2005-2009

Sołectwo	Mieszkańcy Gminy Kosakowo w latach 2005-2009														
	stali	czasowi	razem	stali	czasowi	razem	stali	czasowi	razem	stali	czasowi	razem	stali	czasowi	razem
	2005			2006			2007			2008			2009		
DĘBOGÓRZE	721		721	769		769	834		834	880		880	947	1	948
DĘBOGÓRZE WYBUDOWANIE	208		208	217		217	221		221	225		225	228		228
KAZIMIERZ	246		246	249		249	260		260	266		266	269		269
KOSAKOWO	508		508	574		574	635		635	689	1	690	732	2	734
MECHELINKI	210		210	211		211	234		234	243		243	250		250
MOSTY	1195		1195	1322		1322	1483		1483	1612		1612	1717	2	1719
PIERWOSZYNO	526		526	570		570	628		628	672		672	698		698
POGÓRZE	797		797	871		871	951		951	1010		1010	1084		1084
REWA	624		624	675		675	730		730	747		747	777		777
SUCHY DWÓR	592		592	666		666	734		734	774		774	818		818
Razem	**5627**	**0**	**5627**	**6124**	**0**	**6124**	**6710**	**0**	**6710**	**7118**	**1**	**7119**	**7520**	**5**	**7525**

Źródło: na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Kosakowo

Tabela 4. Mieszkańcy Gminy Kosakowo w latach 2010-2014

Sołectwo	Mieszkańcy Gminy Kosakowo w latach 2010-2014														
	stali	czasowi	razem	stali	czasowi	razem	stali	czasowi	razem	stali	czasowi	razem	stali	czasowi	razem
	2010			2011			2012			2013			2014		
DĘBOGÓRZE	979	2	981	1017	2	1019	1059	3	1062	1113	9	1122	1179	123	1302
DĘBOGÓRZE WYBUDOWANIE	232		232	239	1	240	245	1	246	250	4	254	261	36	297
KAZIMIERZ	281		281	300		300	309		309	324	3	327	368	56	424
KOSAKOWO	789	2	791	848	5	853	915	5	920	1126	10	1136	1295	214	1509
MECHELINKI	256	1	257	276	1	277	290	3	293	307	3	310	327	15	342
MOSTY	1858	2	1860	1996	2	1998	2098	7	2105	2262	25	2287	2388	232	2620
PIERWOSZYNO	744		744	785	1	786	816	1	817	855	5	860	906	373	1279
POGÓRZE	1179	1	1180	1448	2	1450	1730	5	1735	2025	13	2038	2323	281	2604
REWA	798		798	822		822	854	1	855	885	3	888	910	167	1077
SUCHY DWÓR	882		882	945		945	992	2	994	1044	2	1046	1128	56	1184
Razem	7998	8	**8006**	8676	14	**8690**	9308	28	**9336**	10191	77	**10268**	11085	1553	**12006**

Źródło: na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Kosakowo

Tabela 5. Mieszkańcy Gminy Kosakowo w latach 2015-2019

Sołectwo	Mieszkańcy Gminy Kosakowo w latach 2015- 2019														
	stali	czasowi	razem	stali	czasowi	razem	stali	czasowi	razem	stali	czasowi	razem	stali	czasowi	razem
	2015			2016			2017			2018			2019		
DĘBOGÓRZE	1280	34	1314	1305	16	1321	1479	17	1496	1572	26	1598	1753	30	1783
DĘBOGÓRZE WYBUDOWANIE	275	8	283	266	3	269	270	10	280	271	10	281	250	15	265
KAZIMIERZ	348	15	363	322	9	331	349	10	359	358	11	369	362	9	371
KOSAKOWO	1467	42	1509	1492	18	1510	1639	30	1669	1700	42	1742	1874	69	1943
MECHELINKI	362	8	370	341	5	346	352	7	359	366	11	377	378	12	390
MOSTY	2544	66	2610	2476	28	2504	2640	39	2679	2720	50	2770	2881	44	2925
PIERWOSZYNO	961	76	1037	948	49	997	998	73	1071	1023	90	1113	1066	92	1158
POGÓRZE	2728	97	2825	2774	31	2805	3140	63	3203	3408	96	3504	3869	127	3996
REWA	957	13	970	903	5	908	931	14	945	947	21	968	928	16	944
SUCHY DWÓR	1231	36	1267	1238	9	1247	1327	26	1353	1398	38	1436	1538	32	1570
Razem	12153	395	**12548**	12065	173	**13064**	13125	289	**13414**	13763	395	**14158**	14899	446	**15345**

Źródło: na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Kosakowo

Wykres 1. Przyrost liczby ludności w Gminie Koskowo w latach 2005-2020

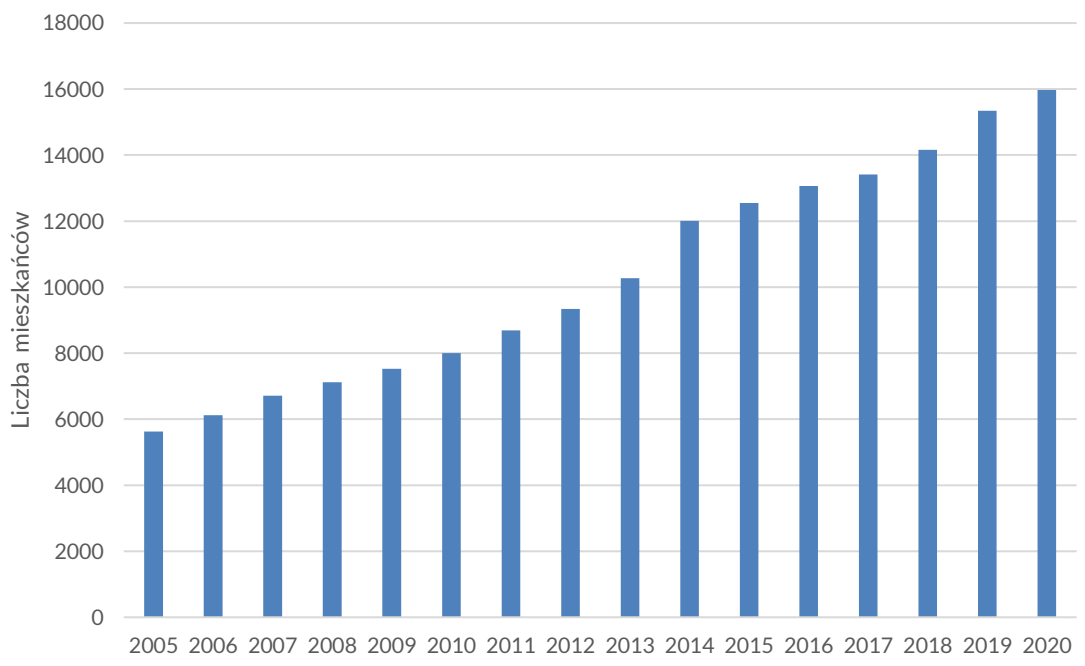

Źródło: na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Kosakowo

Wykres 2. Procentowa struktura mieszkańców w podziale na płeć w Gminie Kosakowo w roku 2019 (stan na 31-XII-2019)

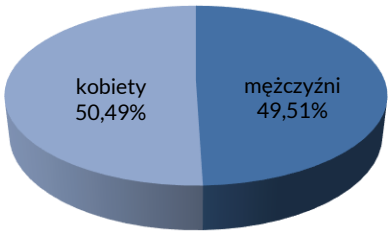

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W całym analizowanym okresie w gminie występuje przewaga liczby kobiet nad mężczyznami. Taka sama sytuacja występuje w powiecie puckim (50,50% - kobiety, 49,50% - mężczyźni), województwie pomorskim (51,31% - kobiety, 48,69% - mężczyźni) oraz w całej Polsce (51,63% - kobiety, 48,37% - mężczyźni).

Tabela 6. Ruch naturalny ludności w Gminie Kosakowo w latach 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
małżeństwa	63	72	87	84	85
urodzenia żywe	139	136	196	219	183
zgony	56	62	68	56	81
przyrost naturalny	83	74	128	163	102
małżeństwa na 1 000 ludności	*5,0*	*5,5*	*6,4*	*5,8*	*5,6*
urodzenia na 1 000 ludności	*11,06*	*10,41*	*14,31*	*15,17*	*11,99*
zgony na 1 000 ludności	*4,46*	*4,74*	*4,96*	*3,88*	*5,31*
przyrost naturalny na 1 000 ludności	*6,60*	*5,66*	*9,34*	*11,29*	*6,68*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 3. Przyrost naturalny (na 1 000 osób) w Gminie Kosakowo w latach 2015-2019

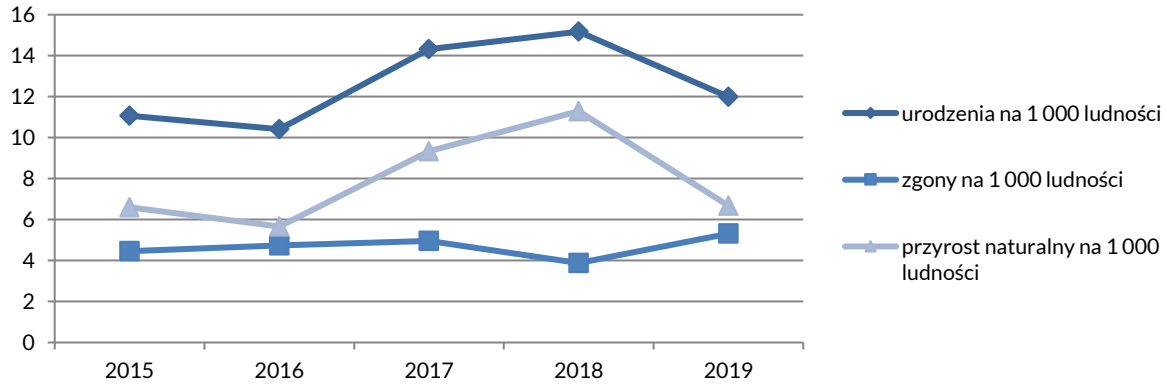

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2019 przyrost naturalny w Gminie Kosakowo na 1 000 osób wyniósł 6,68. W całym analizowanym okresie wskaźnik ten wykazuje stabilną, stałą wartość. Przyjmuje również bardzo dobrą wartość w porównaniu do całego kraju (-0,91), jak i województwa pomorskiego (1,54) oraz powiatu wejherowskiego (2,56). Jest również najwyższy wśród wszystkich gmin powiatu.

Z prognozy ludności gmin na lata 2017-2030 opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny wynika, że Gmina Kosakowo jest jedną z gmin o największym przyroście ludności w województwie pomorskim (w latach 2005-2020 liczba ludności wzrosła prawie trzykrotnie). Prognozy liczby mieszkańców w roku 2030 pokazują szacunkowy wzrost o 157%, a w 2040 roku o 213%. Ma to decydujący wpływ na kwestie podejścia do rozwiązywania obecnych i przyszłych problemów społecznych w gminie. Dla całego województwa pomorskiego prognozowany jest spadek ilości mieszkańców (-1,3% w okresie 2013-2050).

Tabela 7. Prognoza liczby mieszkańców Gminy Kosakowo w 2030 r. i 2040 r.

Prognoza liczby mieszkańców Gminy Kosakowo w 2030 r.	
Prognozowany wzrost z uwzględnieniem wzrosty 2010-2020	24 364
Prognozowany wzrost z uwzględnieniem wzrosty 2018-2020	26 320
Prognozowany wzrost z uwzględnieniem wzrosty 2019-2020	24 585
Średnia prognozowana liczba mieszkańców w 2030 roku	25 089
Prognoza liczby mieszkańców Gminy Kosakowo w 2040 r.	
Prognozowany wzrost z uwzględnieniem wzrosty 2010-2020	32 543
Prognozowany wzrost z uwzględnieniem wzrosty 2018-2020	36 455
Prognozowany wzrost z uwzględnieniem wzrosty 2019-2020	32 985
Średnia prognozowana liczba mieszkańców w 2040 roku	33 994

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Kosakowo

Według demograficznej prognozy Głównego Urzędu Statystycznego przyrost naturalny (na 1 000 osób) w roku 2050 w przypadku powiatu puckiego przyjmie wartość ujemną. Dla województwa pomorskiego wskaźnik ten osiągnie wartość -2,9, zaś dla powiatu -1,7. Według *Prognozy demograficznej ludności na lata 2014-2050 według powiatów w województwie pomorskim* systematyczny wzrost liczby ludności odnotowany będzie w 4 powiatach: gdańskim, kartuskim, puckim i wejherowskim. Dla obszarów wiejskich (powiatu puckiego) prognozuje się wzrost liczby ludności o 52,1% i będzie to trzeci wynik w województwie po powiecie gdańskim (68,1%) oraz kartuskim (54,0%).

Rysunek 5. Zmiana liczby ludności w województwie pomorskim w 2050 r. w stosunku do 2013 r. według powiatów

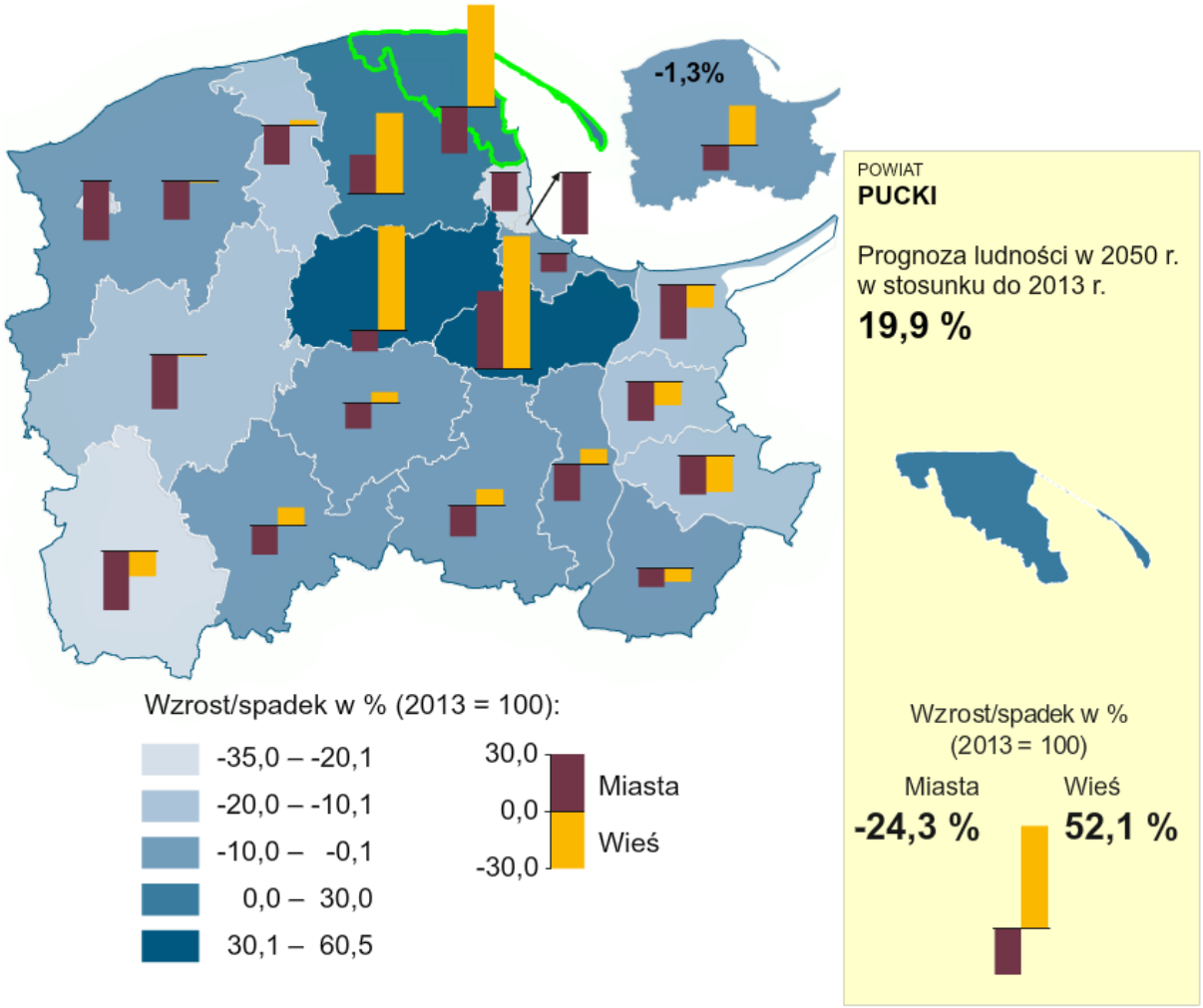

Źródło: Prognoza demograficzna ludności na lata 2014-2050 według powiatów w województwie pomorskim; GUS

Tabela 8. Migracje ludności na pobyt stały w Gminie Kosakowo w latach 2015-2019

		2015	2016	2017	2018	2019
zameldowania ogółem		bd	593	747	870	885
zameldowania	z miast	540	534	678	748	776
	ze wsi	69	54	64	110	109
wymeldowania ogółem		bd	134	150	202	214
wymeldowania	do miast	150	108	123	176	170
	na wieś	29	26	24	25	44
	za granicę	bd	0	3	-	-
saldo migracji		bd	459	597	668	671
saldo migracji na 1 000 ludności		bd	35,1	43,6	46,3	43,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, bd – brak danych

W badanym okresie (2015-2019) saldo migracji w Gminie Kosakowo wykazywało stałą, stabilną, bardzo wysoką wartość. Gmina uplasowała się na pierwszej pozycji wśród wszystkich gmin powiatu puckiego z wynikiem 43,9 (saldo migracji na 1 000 osób), druga w kolejności jest wiejska

gmina Puck z saldem 7,7. Wysokie, dodatnie saldo migracji jest główną przyczyną (obok przyrostu naturalnego) zwiększającej się liczby mieszkańców Gminy Kosakowo.

Tabela 9. Ludność według wieku w Gminie Kosakowo w latach 2015-2019 (stan na 31-XII-2019)

LATA	ogółem	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+
2015	12 813	785	941	782	775	786	2 149	2 347	1 634	1 460	1 154
2016	13 364	792	984	832	784	822	2 194	2 450	1 759	1 439	1 308
2017	14 029	866	1 006	921	789	823	2 271	2 579	1 894	1 482	1 398
2018	14 850	952	1 037	1 012	811	831	2 325	2 780	2 036	1 548	1 518
2019	15 589	986	1 091	1 064	845	867	2 368	2 939	2 163	1 611	1 655

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2015-2019 liczba mieszkańców w wieku 0-14 lat zwiększyła się o 633 osoby (przyrost 25,24%), w wieku 15-64 lat o 1 642 osób (przyrost 17,94%), a w wieku powyżej 65 lat o 501 osób (43,41%). Przyrost procentowy jednoznacznie wskazuje, iż trend starzenia się społeczeństwa – tak jak i całą Polskę – dotyka również Gminę Kosakowo. Elementem łagodzącym ten czynnik jest fakt, że w najmłodszej grupie także zanotowano znaczący wzrost.

Tabela 10. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w gminie Kosakowo w latach 2015-2019 w podziale na płeć (stan na 31-XII-2019)

			2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem			12 813	13 364	14 029	14 850	15 589
W wieku	**przedprodukcyjnym**	**razem**	2 952	3 076	3 271	3 478	3 657
	w tym:	mężczyźni	1 506	1 563	1 651	1 755	1 856
		kobiety	1 446	1 513	1 620	1 723	1 801
	produkcyjnym	**razem**	8 351	8 613	8 982	9 442	9 867
	w tym:	mężczyźni	4 345	4 473	4 657	4 901	5 094
		kobiety	4 006	4 140	4 325	4 541	4 773
	poprodukcyjnym	**razem**	1 510	1 675	1 776	1 930	2 065
	w tym:	mężczyźni	532	618	652	710	768
		kobiety	978	1 057	1 124	1 220	1 297

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 4. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w Gminie Kosakowo w latach 2017-2019

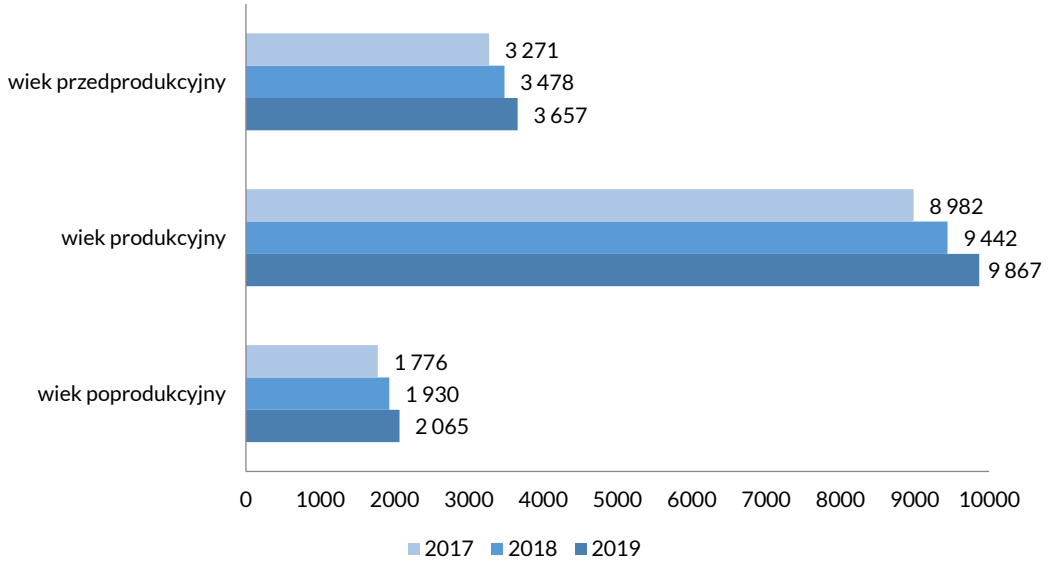

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W Gminie Kosakowo występuje również bardzo korzystna sytuacja związana ze strukturą ludności według ekonomicznych grup wieku. Bardzo duży odsetek (23,46%) stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym, a jedynie 13,25% osoby w wieku poprodukcyjnym. Na tle kraju, województwa oraz powiatu wyżej wymieniona struktura kształtuje się bardzo pozytywnie.

Wykres 5. Procentowy udział ludności według ekonomicznych grup wieku na miasta, powiatu, województwa i kraju w 2019 roku (stan na 31-XII-2019)

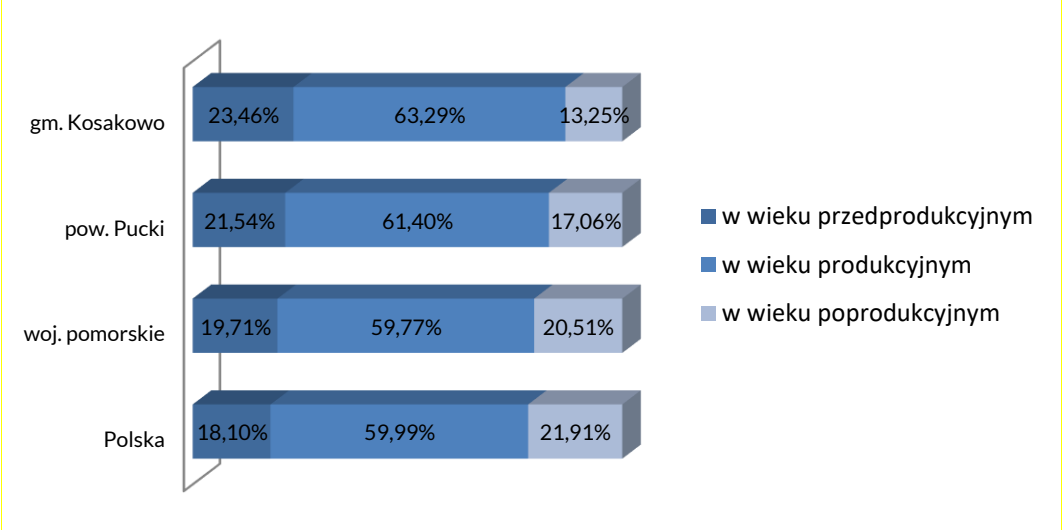

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik obciążenia demograficznego pokazuje relację pomiędzy liczbą osób w wieku nieprodukcyjnym i w wieku produkcyjnym. Zbyt wysokie wartości tego wskaźnika, z jednej strony korzystnie świadczące o zamożności i zdrowotności danego społeczeństwa (ludzie żyją długo), są jednak niekorzystne z punktu widzenia finansów publicznych (mała liczba osób

płacących podatki przy dużej liczbie osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, ochrony zdrowia). Współczynnik obciążenia demograficznego Gminy Kosakowo jest korzystny. Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym jest większa od liczby osób w wieku nieprodukcyjnym. Oczekiwać można, że sytuacja taka będzie się utrzymywać jeszcze przez najbliższe lata (analizując zestawienie dotyczące liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym). Wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Kosakowo na tle kraju, województwa oraz powiatu przyjmują korzystne wartości.

Tabela 11. Wskaźnik obciążenia demograficznego Gminy Kosakowo w latach 2015-2019 (stan 31-XII-2019)

	2015	2016	2017	2018	2019
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	**53,4**	**55,2**	**56,2**	**57,3**	**58,0**
wskaźnik dla: Polski	*60,1*	*61,7*	*63,4*	*65,1*	*66,7*
województwa pomorskiego	*60,7*	*62,3*	*64,2*	*65,8*	*67,3*
powiatu puckiego	*58,5*	*59,5*	*60,9*	*62,0*	*62,9*
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	**51,2**	**54,5**	**54,3**	**55,5**	**56,5**
wskaźnik dla: Polski	*109,1*	*112,7*	*115,5*	*118,3*	*121,0*
województwa pomorskiego	*94,6*	*97,5*	*99,9*	*102,0*	*104,1*
powiatu puckiego	*68,9*	*72,1*	*74,5*	*76,9*	*79,2*
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	**18,1**	**19,4**	**19,8**	**20,4**	**20,9**
wskaźnik dla: Polski	*31,4*	*32,7*	*34,0*	*35,3*	*36,5*
województwa pomorskiego	*29,5*	*30,8*	*32,1*	*33,2*	*34,3*
powiatu puckiego	*23,8*	*24,9*	*26,0*	*27,0*	*27,8*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

2. Gospodarka, przedsiębiorczość, rynek pracy, bezrobocie

W Gminie Kosakowo w roku 2019 (stan na 31-XII) – według danych z Głównego Urzędu Statystycznego – w krajowym rejestrze urzędowym REGON zarejestrowanych było 2 545 podmiotów gospodarki narodowej. Blisko 99% to podmioty sektora prywatnego.

Branżą, w której działa najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Gminy Kosakowo (według Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007) jest handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych (włączając motocykle) – 16,82% udziału.

Kolejnymi sektorami są:

- budownictwo (12,26%),
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (11,83%),
- przetwórstwo przemysłowe (11,16%),
- działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (9,23%).

Wszystkie podmioty prowadzące działalność we wskazanych branżach są prywatne.

Tabela 12. Wykaz podmiotów (według działów PKD 2007) zarejestrowanych na terenie Gminy Kosakowo w roku 2019 (stan na 31-XII-2019)

sekcja	opis	ogółem	w tym sektor publiczny
A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	25	0
B	górnictwo i wydobywanie	2	0
C	przetwórstwo przemysłowe	284	0
D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0
E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	1
F	budownictwo	312	0
G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	428	0
H	transport i gospodarka magazynowa	174	0
I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	235	0
J	informacja i komunikacja	99	0
K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	66	0
L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	116	0
M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	301	0
N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	109	0
O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3	2
P	edukacja	106	7

Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	122	1
R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	27	2
S i T	pozostała działalność usługowa [S] oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby [T]	131	0
OGÓŁEM		2 545	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Wykres 6. Udział procentowy podmiotów na terenie Gminy Kosakowo wg działów PKD 2007

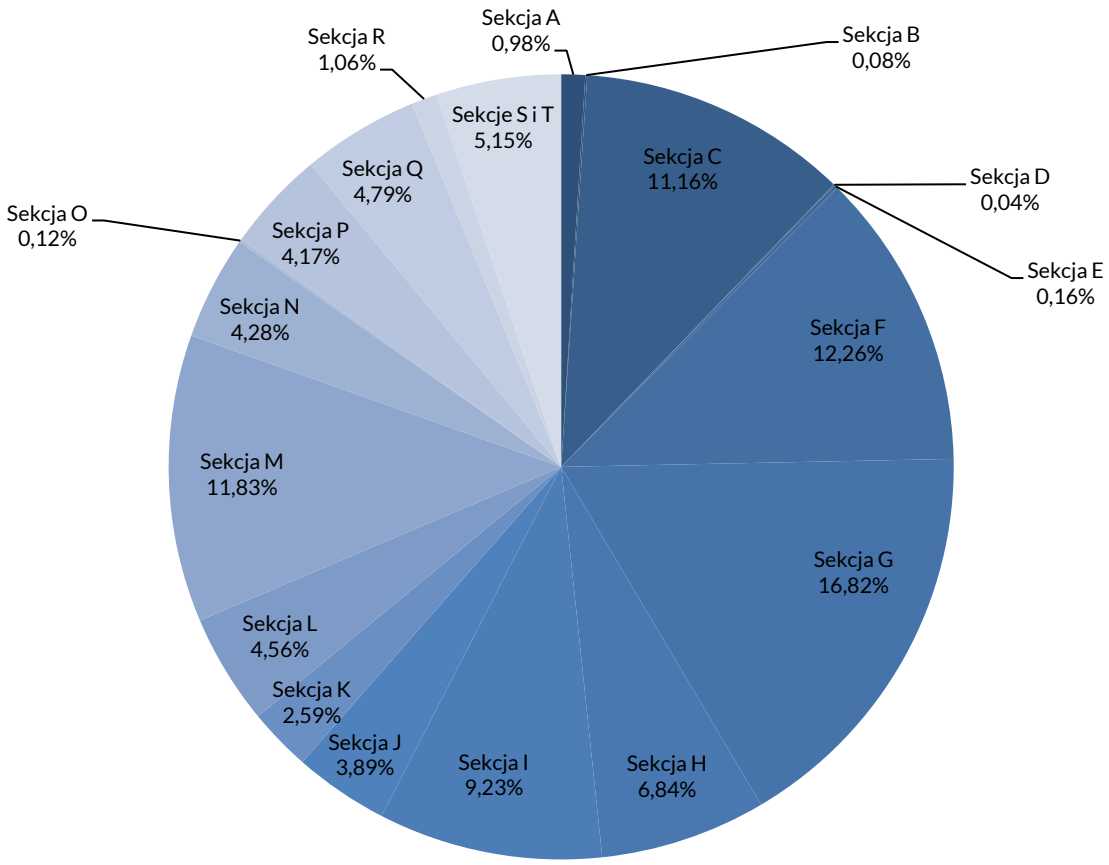

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Podmioty z najbardziej popularnych pięciu sekcji PKD stanowią 61,30% udziału wśród wszystkich podmiotów. Najpopularniejszą formą prowadzenia działalności w gminie (podobnie jak w całym powiecie i kraju) jest jednoosobowa działalność gospodarcza osoby fizycznej (84,00% liczby podmiotów prywatnych). Dalej są to: spółki handlowe (7,23%), stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (1,19%), spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego (0,52%) oraz fundacje (0,20%).

Tabela 13. Podmioty zarejestrowane w Gminie Kosakowo wg form prawnych w 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Sektor prywatny	1 825	1 944	2 118	2 318	2 519
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1 523	1 620	1 750	1 937	2 116
spółki handlowe	138	158	178	174	182
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	16	15	16	14	13
spółdzielnie	1	1	1	0	0
fundacje	5	6	5	7	5
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne	22	24	28	29	30
Sektor publiczny	14	14	15	14	13
państwowe i samorządowe jedn. prawa budżetowego	11	11	11	10	9
spółki handlowe	1	1	1	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Tabela 14. Podmioty zarejestrowane na terenie Gminy Kosakowo według klas wielkości w latach 2015-2019

Podmioty zatrudniające	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	1 848	1 961	2 137	2 346	2 552
0 – 9 osób	1 805	1 918	2 090	2 298	2 509
10 – 49 osób	37	37	41	41	38
50 – 249 osób	6	6	6	7	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

98,32% podmiotów zarejestrowanych na terenie Gminy Kosakowo zatrudnia do 9 pracowników, czyli są to mikroprzedsiębiorstwa (w tej grupie znajdują się osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą). Do 49 pracowników zatrudnia siedemdziesiąt jeden zakładów pracy (czyli 1,48% podmiotów to małe przedsiębiorstwa), a do 249 pracowników – dziewięć podmiotów (0,20% to średnie przedsiębiorstwa). Dużych przedsiębiorstw (zatrudniających 250 lub więcej pracowników) w Gminie Kosakowo nie ma.

W Gminie Kosakowo liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców wynosi 164. W kontekście wszystkich gmin wiejskich jest to wynik najlepszy, przewyższający również wynik całego powiatu (na terenie powiatu puckiego liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców wynosi 154). Prym w tym rankingu wiodą gminy z Półwyspu Helskiego, co jest związane z wysoką aktywnością mieszkańców w zakresie świadczenia usług turystycznych.

Tabela 15. Podmioty gospodarcze na 1 000 mieszkańców w powiecie puckim w roku 2019

Pozycja	Gmina	Podmioty na 1 tys. ludności
1	Jastarnia - obszar wiejski	322
2	Jastarnia (gmina miejsko-wiejska)	309
3	Jastarnia – miasto	305
4	Władysławowo – obszar wiejski	286
5	Władysławowo (gmina miejsko-wiejska)	260
6	Władysławowo – miasto	245
7	Hel (gmina miejska)	196
8	Kosakowo (gmina wiejska)	164

9	Puck (gmina miejska)	127
10	Krokowa (gmina wiejska)	107
11	Puck (gmina wiejska)	93

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Pucku i Urzędu Statystycznego w Gdańsku na terenie Gminy Kosakowo w okresie 2015-2019 zaobserwowano spadek bezrobocia (o 126 osób). Największa liczba bezrobotnych była zarejestrowana w 2015 roku i było to 347 osób. W gminie na koniec 2019 r. bez pracy pozostawało 221 osób, w tym 159 kobiet. Stopień feminizacji bezrobocia na przestrzeni ostatnich pięciu lat rośnie (maksymalna wartość w 2018 r. – 74,04%) i na koniec 2019 r. osiągnął wynik 71,95% (najwyższy wśród wszystkich gmin powiatu puckiego).

Tabela 16. Liczba bezrobotnych w Gminie Kosakowo oraz powiecie puckim w latach 2015-2019

Liczba bezrobotnych [wg stanu na 31 XII]	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Kosakowo					
liczba bezrobotnych	347	305	267	235	221
w tym kobiety udział procentowy [%]	228 65,71	199 65,25	178 66,67	174 74,04	159 71,95
Liczba bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców [%]	2,71	2,28	1,90	1,58	1,42
Powiat pucki					
liczba bezrobotnych	3 078	2 600	2 169	1 950	1 828
w tym kobiety udział procentowy [%]	1 660 53,93	1 472 56,62	1 210 55,79	1 106 56,72	1 041 56,95
Liczba bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców [%]	3,70	3,10	2,56	2,27	2,11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Pucku

Wykres 7. Liczba bezrobotnych w Gminie Kosakowo w latach 2015-2019

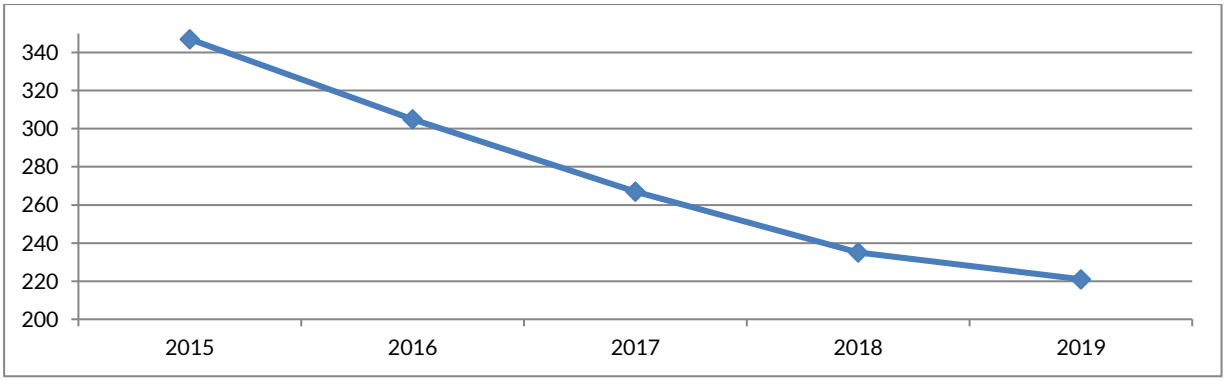

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Pucku

Problem bezrobocia w Gminie Kosakowo, podobnie jak w całym powiecie puckim, w znacznym stopniu dotyka jej mieszkańców. Niepokojącym czynnikiem jest rosnący poziom feminizacji bezrobocia. W całym powiecie puckim stopa bezrobocia jest wyższa od wojewódzkiej i krajowej odpowiednio o 2,2 i 1,4 punktów procentowych.

Tabela 17. Stopa bezrobocia na poziomie powiatu, województwa, kraju w latach 2015-2019

Stopa bezrobocia (wg stanu na 31-XII-2019)	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	9,75%	8,2%	6,6%	5,8%	5,2%
województwo pomorskie	8,9%	7,1%	5,4%	4,9%	4,4%
powiat pucki	12,0%	9,9%	8,0%	7,1%	6,6%
Stopa bezrobocia w odniesieniu do ogólnokrajowej [%]					
Polska	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
województwo pomorskie	91,8	86,6	81,8	84,5	84,6
powiat pucki	123,7	120,7	121,2	124,1	126,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Pucku, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku

2.1. Turystyka

Gmina Kosakowo posiada idealne warunki dla rozwoju morskiej turystyki rekreacyjnej, wczasowej, wypoczynkowej oraz uzdrowiskowej. Władze gminy, prócz skutecznej promocji gminy i tworzenia przyjaznego środowiska dla rozwoju przedsiębiorczości związanej z rozwojem sektora turystycznego, starają się zabezpieczyć obszary cenne przyrodniczo i mało odporne przed skutkami żywiołowej penetracji terenu w sezonie letnim. Promowana jest rozbudowa i poprawa standardów bazy noclegowej i gastronomicznej. Rozwijane są ważniejsze i cenne kulturowo miejsca wypoczynku, a tereny zagospodarowane są pod kątem turystyczno-rekreacyjnym w sposób przyjazny dla środowiska.

W latach 2008-2010 wydatki na turystykę stanowiły niewielki udział w ogólnej sumie wydatków Gminy Kosakowo. W latach 2011, 2013, 2015 nastąpił wyraźny wzrost wydatków związany z realizacją inwestycji, na które udało się pozyskać zewnętrzne dofinansowanie. W 2019 roku wysokość wydatków na turystykę znacznie wzrosła – do poziomu 1,9 mln zł. Związane to było z realizacją zadań „Rozwój oferty turystyki wodnej w obszarze Pętli Żuławskiej i Zatoki Gdańskiej" oraz „Skansen w Mechelinkach".

Tabela 18. Wydatki na turystykę w latach 2008-2019

Budżet wykonany w zakresie	Wykonanie budżetu w dziale 630- turystyka w Gminie Kosakowo w latach 2008 - 2019												2019 wzgl. 2008
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
	1	**13**	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	**13**
Turystyka – dział 630	124 025	156 527	12 718	571 566	211 610	1 791 732	256 691	1 353 067	130 171	310 636	285 610	1 954 938	**1576%**
Udział w ogóle wydatków	0%	0%	0%	1%	0%	3%	0%	3%	0%	0%	0%	2%	

Źródło: opracowanie Źródło: Opracowanie własne PrePost Consulting Sp. z o.o. dane ze sprawozdań finansowych wykonania budżetu Gminy Kosakowo w latach 2008-2019

Inwestycje w obszarze turystyka, których koszt stanowił w danym roku co najmniej 20% całości wydatków w obszarze turystyka (dział 630), obejmowały m.in.:

- budowę bałtyckiej bazy żeglarskiej w Rewie,
- budowę gminnej bazy turystyczno-rekreacyjnej (w tym zagospodarowanie działki nr 193/14 w Mechelinkach),

- budowę pomostu cumowniczego i PIT w Rewie (wkład własny w ramach projektu PHARE 2002),
- budowę Amfiteatru Letniego wraz z utwardzeniem placu przy Krzyżu w Rewie,
- doposażenie przystani rybackiej w Mechelinkach w dalby i wyciągarki w celu poprawy bezpieczeństwa obsługi łodzi rybackich,
- kontynuację budowy Alei Zasłużonych Ludzi Morza,
- rewitalizację Alei Nadmorskiej w Mechelinkach,
- rozwój turystyki wodnej w obszarze Pętli Żuławskiej i Zatoki Gdańskiej,
- zagospodarowanie terenu przy Stawie w Pogórzu,
- „Skansen w Mechelinkach".

Ważnym elementem strategicznym rozwoju gminy jest rozbudowa zaplecza umożliwiającego rozwój żeglarstwa i innych sportów wodnych. Jednym z ciekawszych rozwiązań w zakresie harmonijnego połączenia turystyki z przedsiębiorczością jest wykorzystanie przystani rybackiej w Mechelinkach. Nowoczesna przystań rybacka z pomostem oraz Aleja Nadmorska z drewnianym amfiteatrem łączą tradycję z nowoczesnością, wkomponowując się dodatkowo w atrakcyjne przyrodniczo tereny znaczone piaszczystymi plażami, klifowym wybrzeżem i rezerwatami. Przystań i pomost to również miejsce, gdzie promuje się lokalną działalność rybacką i handlową – można tam kupić świeżą i wędzoną rybę.

Tuż obok nowoczesnej przystani rybackiej w Mechelinkach powstał skansen rybacki – wielofunkcyjny obszar rekreacyjny eksponujący dziedzictwo rybackie w atrakcyjnej i przystępnej dla różnych grup wiekowych formie. W ramach zrealizowanego projektu zagospodarowane zostało otoczenie dawnej przystani – z dodatkowymi miejscami do rekreacji, edukacji, a dla najmłodszych – również zabawy. Jest to doskonała zachęta do aktywnego odpoczynku na świeżym powietrzu w nowym miejscu rekreacyjnym z elementami bogatej rybackiej przeszłości Mechelinek. W skansenie, poza tablicami informacyjno-edukacyjnymi, znaleźć można oryginalną łódź rybacką, wciągarki i kotwice. Miejsce oferuje związane z rybactwem gry plenerowe, edukacyjny plac zabaw oraz wiele miejsc do relaksu i wypoczynku w klimacie morskim.

Doskonałą okazją do promocji tradycyjnych, lokalnych produktów jest cykliczna impreza: Festiwal Ryb i Wina w Mechelinkach. Festiwal, prócz części degustacyjno-artystycznej (można spróbować lokalnych ryb, miodu, serów, wina), organizuje pokazy łowienia ryb w Zatoce Puckiej, robienia serów, pieczenia chleba, wędzenia ryb i produkcji wina. Festiwal odwiedzają wystawcy polscy, czescy i niemieccy.

W roku 2019 z inicjatywy władz samorządowych powstała nowa podstrona internetowa www.kosakowoturystycznie.pl, której zadaniem jest atrakcyjne i przyjazne promowanie oferty turystycznej gminy. Znaleźć tam można ofertę turystyczną i noclegową, informacje o walorach przyrodniczych, ciekawych miejscach, które warto zobaczyć i zwiedzić.

2.2. Mieszkalnictwo

W Gminie Kosakowo dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, wolnostojąca. Zabudowa wielorodzinna zlokalizowana jest głównie we wsi Pogórze. Zabudowa jednorodzinna realizowana jest w oparciu o ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy (na ogół nie są wykorzystywane maksymalne wskaźniki urbanistyczne). Powierzchnia zabudowy waha się od 0,25 – 0,30 powierzchni działki, a wskaźnik intensywności od 0,50 – 0,60.

Politykę przestrzenną gminy określa *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego*. Ustalenia dokumentu są wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W 2019 roku dokonano zmian w Studium. Dotyczyły one rozszerzenia kierunków rozwoju dla funkcji turystyki, obiektów gospodarki wodno-ściekowej oraz ograniczania wyznaczonych wcześniej terenów pod rozwój zabudowy mieszkaniowej, jako zbędnych z uwagi na ogromną nadpodaż gruntów o tej funkcji na terenie gminy.

Na terenie Gminy Kosakowo obowiązują obecnie 92 plany miejscowe. Aktualny wskaźnik pokrycia powierzchni gminy planami miejscowymi wynosi 71% powierzchni wszystkich terenów inwestycyjnych wskazanych w Studium. Od 2019 r. trwają prace nad przygotowaniem i wdrożeniem uchwały krajobrazowej.

W latach 2015-2019 zarejestrowano wzrost liczby mieszkań. Wpływ na to miało uruchomienie programów „Rodzina na swoim" oraz „Mieszkanie dla młodych". Przeciętny metraż przypadający na osobę zwiększył się na przestrzeni ostatnich lat i wynosi obecnie 41,2 m² na osobę (stan na 31-XII-2018 r.). Jest to wynik świadczący o wyróżniającej sytuacji mieszkaniowej gminy – przeciętna powierzchnia mieszkaniowa w powiecie puckim wynosi 36,0 m² na osobę. Świadczy to o wysokim standardzie mieszkaniowym Gminy Kosakowo, który ma swoje odzwierciedlenie w zwiększającej się liczbie mieszkańców.

Tabela 19. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Kosakowo w latach 2015-2019

Zasoby mieszkaniowe	2015	2016	2017	2018	2019
budynki mieszkalne ogółem	3 207	3 359	3 547	3 737	4 217
Mieszkania – ogółem					
mieszkania	4 253	4 494	4 862	5 361	5 872
izby	20 622	21 775	23 391	25 234	27 134
powierzchnia użytkowa mieszkań [m²]	500 719	529 020	568 863	612 464	660 170
Mieszkania – wskaźniki					
przeciętna pow. użytkowa 1 mieszkania [m²]	117,7	117,7	117,0	114,2	112,4
przeciętna pow. użytkowa mieszkania na 1 os. [m²]	39,1	39,6	40,5	41,2	42,3
mieszkania na 1000 mieszkańców	331,9	336,3	346,6	361,0	376,7
Zasoby mieszkaniowe komunalne - lokale socjalne					
lokale	30	30	30	30	30
powierzchnia użytkowa lokali [m²]	841	841	841	841	841

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zasób mieszkaniowy Gminy Kosakowo tworzą 33 lokale gminne stanowiące własność gminy, gdzie 31 to lokalne socjalne (30 zamieszkałych, 1 przeznaczony do rozbiórki) i 2 lokale mieszkalne.

Tabela 20. Mieszkania oddane do użytkowania w Gminie Kosakowo w latach 2015-2019

Mieszkania oddane do użytkowania [ogółem]	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem					
mieszkania	416	266	379	512	512
izby	1 306	1 296	1 680	1 917	1 918
powierzchnia użytkowa [m²]	32 955	32 394	41 656	45 491	48 500
Indywidualne					
mieszkania	74	94	93	99	102
izby	434	572	585	569	533
powierzchnia użytkowa [m²]	13 473	17 413	17 059	16 436	16 967
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem					
mieszkania	342	172	286	413	410
izby	872	724	1 095	1 348	1 385
powierzchnia użytkowa [m²]	19 482	14 981	24 597	29 055	31 533

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2008-2011 wydatki Gminy Kosakowo w obszarze gospodarki mieszkaniowej stanowiły 10% - 11% ogółu wydatków gminy. W kolejnych latach i udział w całym budżecie spadł o ponad połowę (w latach 2012-2019 wahał się między 2% a 5%).

Wykres 8. Wydatki Gminy Kosakowo w obszarze gospodarka mieszkaniowa (dział 700) w latach 2008-2019

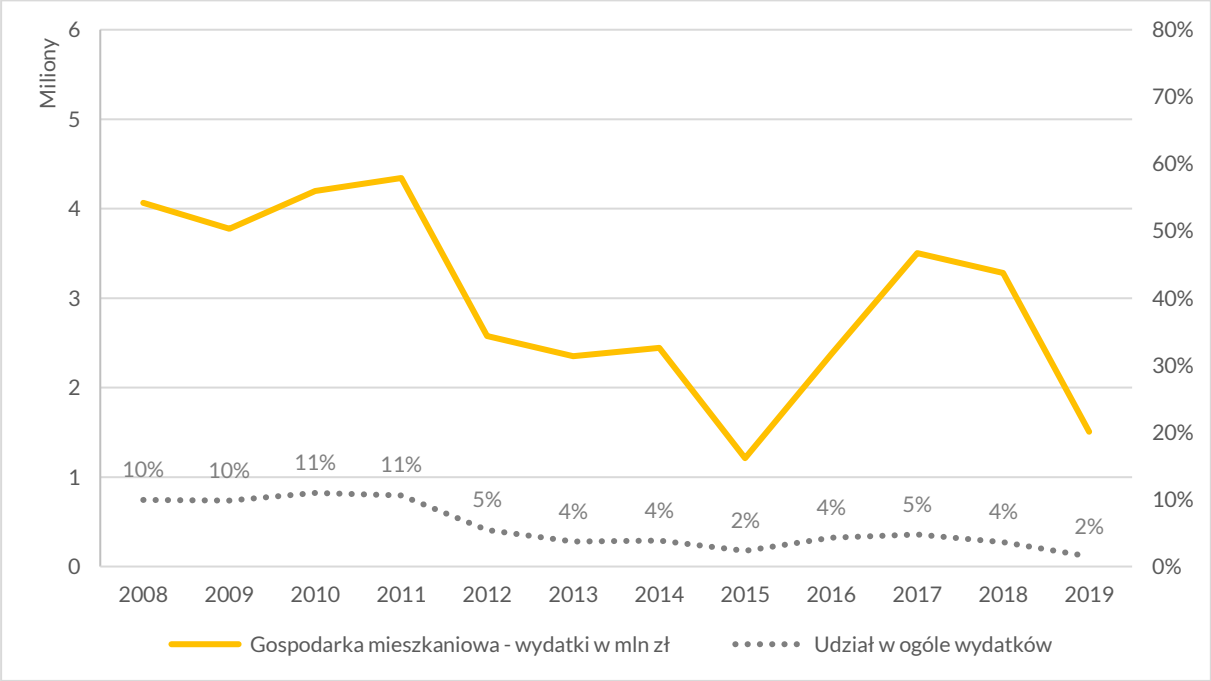

Źródło: opracowanie własne PrePost Consulting Sp. z o.o.; dane ze sprawozdań finansowych wykonania budżetu Gminy Kosakowo w latach 2008-2019

Inwestycje, których koszt stanowił w danym roku co najmniej 20% całości wydatków w obszarze Gospodarka mieszkaniowa (dział 700), obejmowały m.in.:

- budowę Domu Kultury w Pierwoszynie,
- rozbudowę biblioteki gminnej w Kosakowie,
- wykup gruntów na cele infrastruktury,
- budowę budynku socjalnego w Podgórzu,
- budowę 2 samodzielnych lokali komunalnych z przeznaczeniem na cele użyteczności publicznej,
- budowę świetlicy sołeckiej w Suchym Dworze,
- zakup i odtworzenie zabytkowego dworku wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- wykup gruntu pod budowę przedszkola.

3. Infrastruktura techniczna

3.1. Transport i komunikacja

Sieć drogową w gminie tworzą: dwie drogi wojewódzkie [DW 100 oraz DW 101], pięć dróg powiatowych [DP 1514G (klasa – droga zbiorcza), DP 1516G (klasa – droga lokalna), DP 1517G (klasa – droga zbiorcza), DP 1518G (klasa – droga lokalna), DP 1519G (klasa – droga lokalna)] oraz drogi gminne [DG]. Przez sąsiednią Redę przebiega droga krajowa numer 6, która biegnie od końca autostrady A1 przez Wejherowo i Lębork, Słupsk, Sławno i Koszalin do terenów nadgranicznych. Na terenie Gminy Kosakowo nie ma miejscowości wykluczonych komunikacyjnie. Gmina leży na uboczu znaczących tras komunikacyjnych. Układ dróg obsługuje głównie ruch wewnętrzny. W systemie transportowym regionu oraz kraju układ ten nie odgrywa istotniejszej roli.

Rysunek 6. Infrastruktura drogowa na terenie Gminy Kosakowo

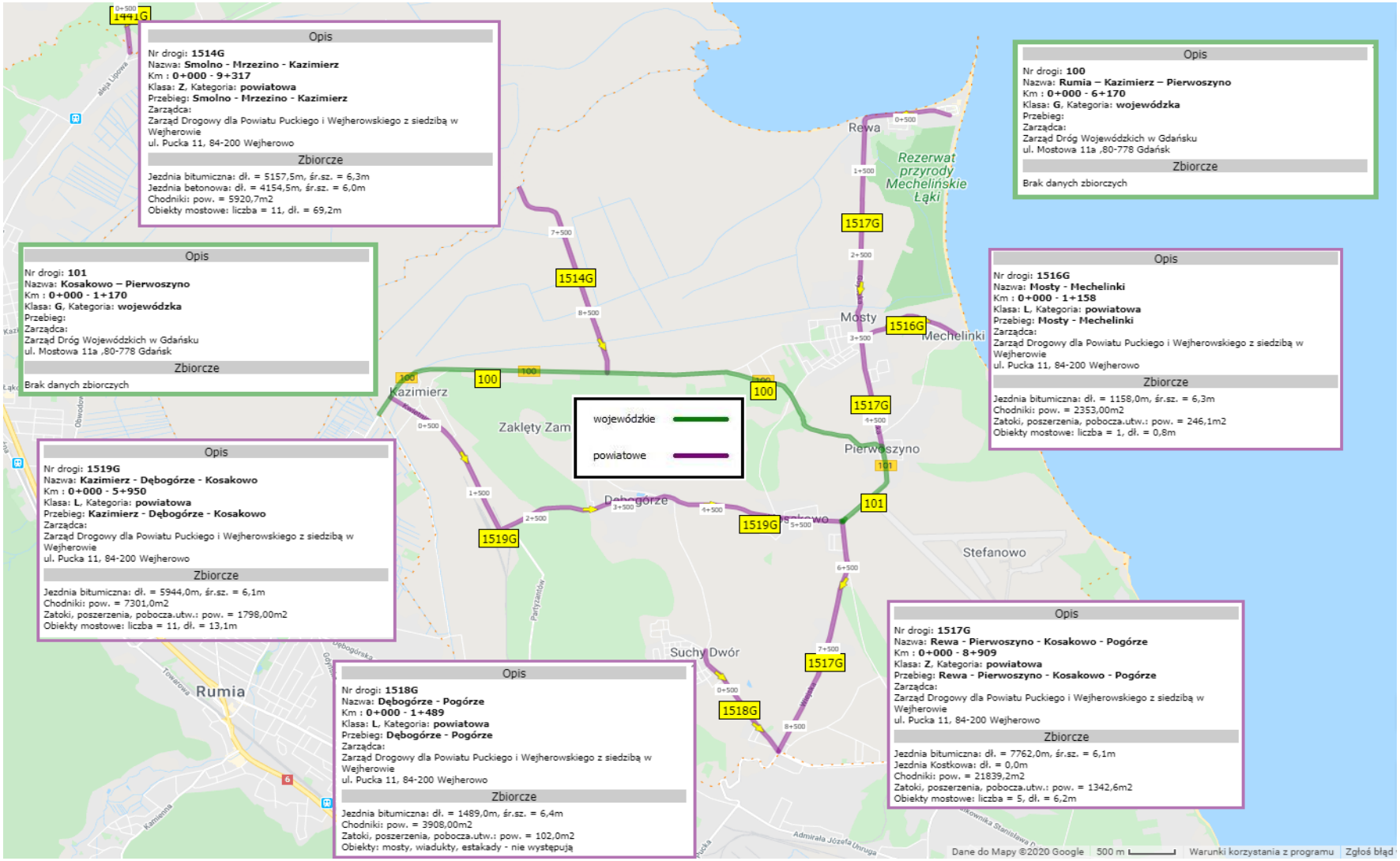

Źródło: Zarząd Drogowy dla Powiatu Puckiego i Wejherowskiego

Wydatki w obszarze transportu i łączności w latach 2008-2019 zwykle stanowiły 8% - 19% ogółu wydatków gminy. Wyjątek stanowił rok 2018, gdy na transport i łączność wydano ponad 22,5 mln zł, co stanowiło 25% ogółu wydatków gminy. Istotnym elementem wydatków budżetowych jest tu także lokalny transport zbiorowy. W 2019 roku wydatkowano na ten cel 3,3 mln zł.

Wykres 9. Wydatki Gminy Kosakowo w obszarze transport i łączność (dział 600) w latach 2008-2019

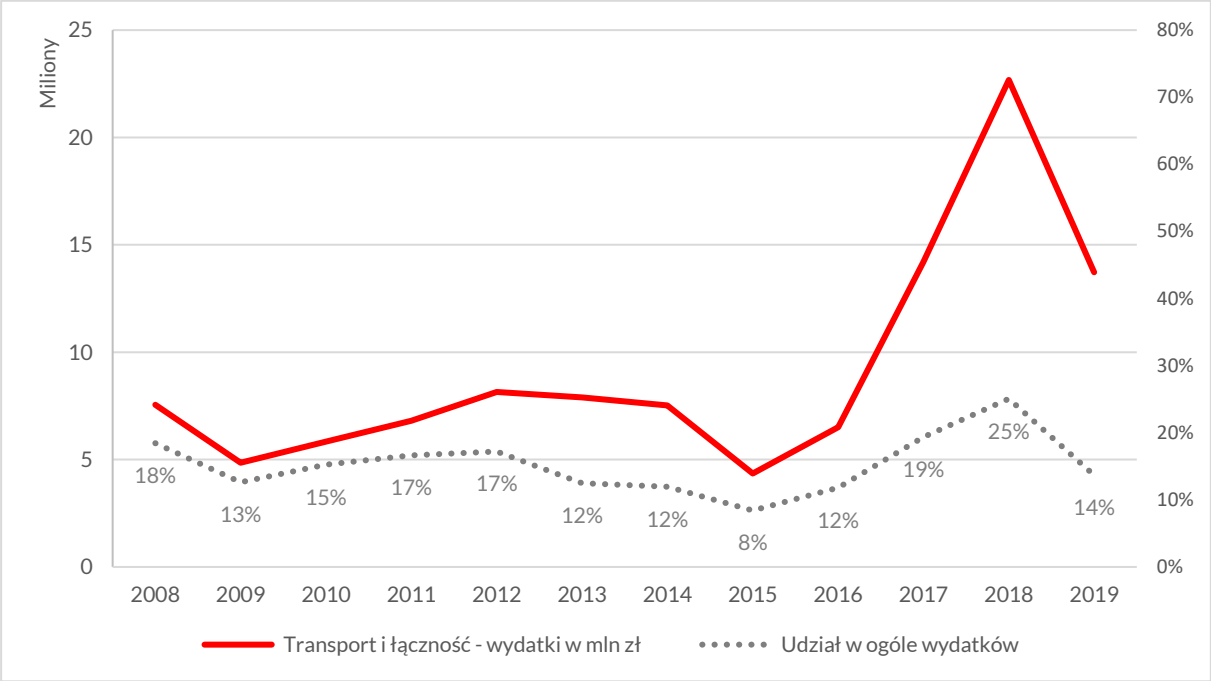

Źródło: opracowanie własne PrePost Consulting Sp. z o.o.; dane ze sprawozdań finansowych wykonania budżetu Gminy Kosakowo w latach 2008-2019

Wydatki inwestycyjne w latach 2008-2019 koncentrowały się gównie na rozbudowie i modernizacji systemu dróg gminnych wraz z odwodnieniem. Kształtowały się na poziomie od 1,2 mln zł w 2015 roku do ponad 18,3 mln zł w 2018 roku. Do największych inwestycji w tym roku należały: rozbudowa i modernizacja systemu dróg gminnych wraz z odwodnieniem (9,4 mln zł) oraz budowa ul. Derdowskiego (3,3 mln zł). W 2019 roku Gmina Kosakowo uzyskała dofinansowania na przebudowę ul. Łąkowej w Mostach, podpisano umowę na dofinansowanie budowy ul. Kościuszki w Pogórzu z Funduszu Dróg Samorządowych, podpisano umowę na dofinansowanie budowy ul. Wiśniowej w Pierwoszynie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Inwestycje, których koszt stanowił w danym roku co najmniej 20% całości wydatków w obszarze Transport i łączność (dział 600), obejmowały:

- rozbudowę i modernizację systemu dróg gminnych wraz z odwodnieniem,
- objęcie udziałów w spółce „Port Lotniczy Gdynia-Kosakowo”,
- Turystyczny Szlak Północnych Kaszub,
- przebudowę nawierzchni drogi powiatowej (ul. Pomorska) w Dębogórzu,
- budowę ulicy Derdowskiego,

- budowa ulicy Kościuszki w Pogórzu.

Zarząd Komunikacji Miejskiej w Gdyni obsługuje transport publiczny Gminy Kosakowo. Główne linie autobusowe to 105, 146, 165, 173, 365 i 770. Na wniosek mieszkańców od grudnia 2019 r. na liniach autobusowych linii 105 i 165 w dni powszednie oraz dni nauki szkolnej uruchomione zostały dodatkowe kursy.

Uczniowie z adresem zamieszkania w Gminie Kosakowo są uprawnieni do bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską na terenie całej gminy. Dodatkowo uczniowie mogą za darmo korzystać z przejazdu w Gdyni liniami: 165, 194 i 265 na trasie: Pogórze Górne-Obłuże, przystanek Maciejewicza.

Od sierpnia 2019 r. funkcjonuje nowe bezpośrednie połączenie z Pogórza do Pucka. Linia 667 prowadzi przez Celbówko, Błądzikowo, Żelistrzewo, Smolno, Mrzezino oraz Kosakowo. To duże udogodnienie dla wszystkich mieszkańców gminy wybierających się do Pucka lub Trójmiasta.

Sukcesywnie w gminie ustawiane są nowe wiaty w nowoczesnym stylu i kolorystyce. W 2019 ustawiono wiaty przystankowe o wartości blisko 40 000 zł w miejscowościach: Pogórze (4 wiaty), Kosakowo (2), Mosty (2), Suchy Dwór (1).

Na terenie Gminy Kosakowo znajdują się dwie duże bocznice kolejowe dla przeładunku paliw płynnych. Położone są po obu stronach drogi powiatowej nr 10127 w rejonie między miejscowościami Kazimierz i Dębogórze. Tor łącznicowy do bocznic odgałęzia się od stacji Gdynia Cisowa. W Pogórzu jest odgałęzienie kolei w kierunku lotniska. Obecnie na terenie Gminy Kosakowo nie są realizowane osobowe połączenia kolejowe. W roku 2019 PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. rozpoczęła opracowanie dokumentacji przygotowawczej dla projektu „Włączenie północnych dzielnic Miasta Gdyni i Gminy Kosakowo w system kolei aglomeracyjnej na obszarze Pomorskiej Metropolii" w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020. Opracowana dokumentacja projektowa będzie podstawą do podjęcia decyzji finansowych i rzeczowych w zakresie wyboru optymalnego wariantu przebiegu kolei przez teren Gminy Kosakowo.

Rysunek 7. Planowany przebieg linii kolejowej na terenie Gminy Kosakowo

Źródło: Urząd Gminy Kosakowo

Na terenie Gminy Kosakowo funkcjonuje usługa car sharingu MiiMove, która została uruchomiona w czerwcu 2019 r. Działająca w ramach porozumienia metropolitalnego usługa współdzielonej mobilności pozwala na korzystanie mieszkańcom gminy z pojazdów na minuty.

3.2. Gospodarka wodno-ściekowa

Głównym źródłem wody na terenie Gminy Kosakowo są wody głębinowe ujmowane z czwartorzędowych i trzeciorzędowych warstw wodonośnych. Na terenie Pradoliny Redy i Pradoliny Kaszubskiej zlokalizowany jest Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP Nr 110 – Pradoliny Kaszubskiej i Rzeki Łeby i GZWP nr 111 – Subniecka Gdańska).

Tabela 21. Infrastruktura wodociągowa w Gminie Kosakowo (stan na 31-XII-2019 r.)

długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	91,8
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	3 978
woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam³ - dekametr sześcienny]	734,9
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [os.]	14 845*
roczne zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [m³]	48,1

*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS, *stan na 31-XII-2018 r.*

Do części gminy woda dostarczana jest przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Gdyni – Strefa IIa. Obejmuje częściowo obszar Gminy Kosakowo (Dębogórze Wybudowanie, Pogórze), a na ujęciu „Reda" wydzielona jest studnia dostarczająca wodę do miejscowości Kazimierz.

Dla miejscowości Kosakowo, Dębogórze, Mosty, Mechelinki, Rewa, Pierowszyno, Pogórze, Suchy Dwór zaopatrywaniem w wodę zajmuje się Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „PEKO" Sp. z o. o. w Kosakowie. Przedsiębiorstwo powstało 29 lipca 1997 roku jako jednoosobowa spółka Gminy Kosakowo. Za jej podstawowe zadanie uznano prowadzenie gospodarki komunalnej na terenie gminy. Zadania w ramach gospodarki związanej ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę i zbiorowym odprowadzaniem ścieków (obejmujących głównie sprawy bieżące, np. kwestie zezwoleń na prowadzenie działalności czy uchwalenie regulaminów dostarczania wody i odprowadzania ścieków) są realizowane przez Komunalny Związek Gmin „Dolina Redy i Chylonki".

W Gminie Kosakowo z wodociągów korzysta 100% mieszkańców, zaś z kanalizacji 95,70%. W 2019 roku długość sieci kanalizacyjnej wynosiła 117,4 km. Ilość ścieków odprowadzanych do oczyszczalni wyniosła 1 017 tys. m³.

Tabela 22. Infrastruktura kanalizacyjna w Gminie Kosakowo (stan na 31-XII-2019 r.)

długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	117,4
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	3 877
ścieki odprowadzone [dam³ – dekametr sześcienny]	1 017,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [os.]	14 213*

*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS, * stan na 31-XII-2018 r.*

Na terenie gminy (Dębogórze Wybudowanie) zlokalizowana jest Grupowa Oczyszczalnia Ścieków „Dębogórze" (PEWIK GDYNIA Sp. z o.o.), która przyjmuje i oczyszcza ścieki komunalne z terenu Gdyni, Rumi, Redy, Wejherowa i okolicznych miejscowości. Władze gminne w sposób ciągły podejmują działania inwestycyjne, których celem jest poprawa poziomu świadczonych usług, a realizowane inwestycje są odzwierciedleniem przedsięwzięć zapisanych w Wieloletnim Programie Inwestycji SUW oraz Sieci Wodociągowych i Sanitarnych w Gminie Kosakowo. W roku 2019 zakończono modernizację hydroforni w Kosakowie oraz kontynuowano modernizację hydroforni w Mostach. Prowadzono budowę sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej w Pogórzu, Mostach, Suchym Dworze oraz wsi Kazimierz.

W latach 2008-2009 wydatki w obszarze gospodarki komunalnej i ochrony środowiska stanowiły 18% - 22% ogółu wydatków gminy. W tym czasie intensywnie rozbudowywano system zbiorczej kanalizacji sanitarnej (w latach 2008-2009 wydano na ten cel ok. 12 mln zł). W latach kolejnych udział tych wydatków w budżecie ogółem spadł do poziomu 5% - 11%.

Kluczowe wydatki w ostatnich latach w tym dziale obejmują gospodarkę odpadami komunalnymi (w 2019 roku wydatki na ten cel wyniosły ok. 3 mln zł), wydatki na oświetlenie ulic, placów i dróg (1,6 mln zł w 2019 roku), utrzymanie zieleni (w 2019 roku ok. 0,5 mln zł), wydatki bieżące związane z oczyszczaniem (ok. 400 tys. zł w 2019 roku), gospodarka ściekowa i ochrona wód (56 tys. zł w 2019 roku).

Wykres 10. Udział wydatków Gminy Kosakowo w obszarze gospodarki komunalnej i ochrony środowiska (dział 900) w latach 2008-2019

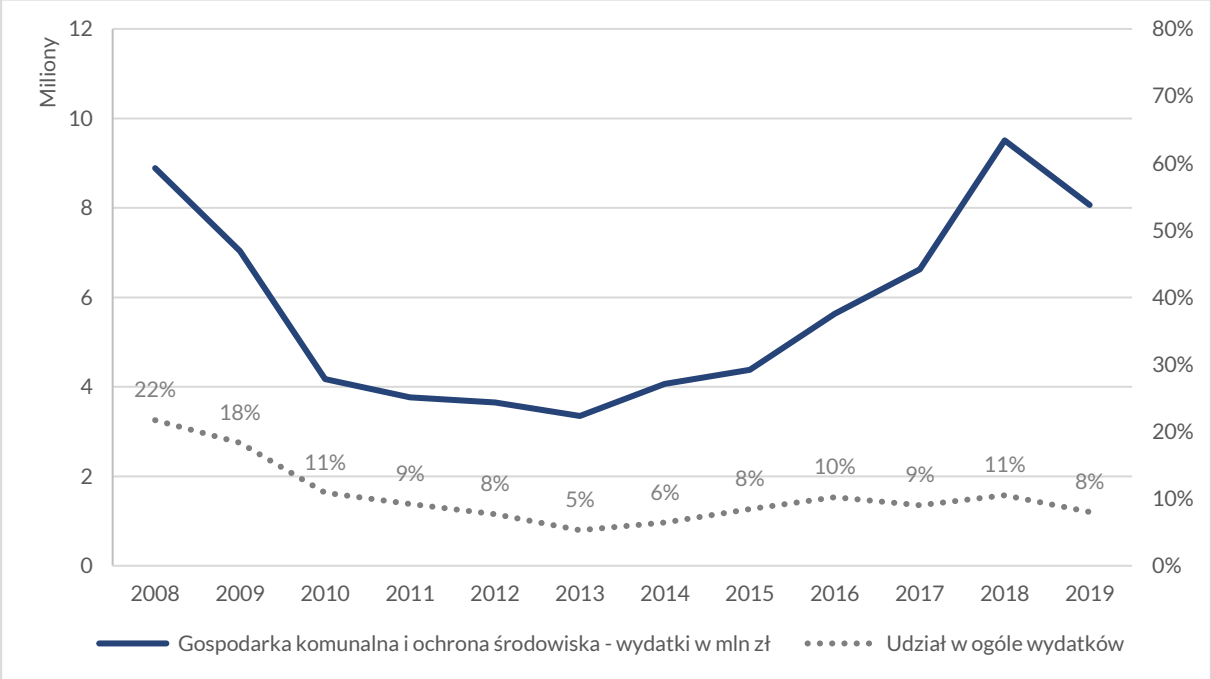

Źródło: opracowanie własne PrePost Consulting Sp. z o.o.; dane ze sprawozdań finansowych wykonania budżetu gminy w latach 2008-2019

Wydatki inwestycyjne na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska były najwyższe w latach 2008-2012. W tym czasie intensywnie rozbudowywano system zbiorczej kanalizacji sanitarnej (tylko w latach 2008-2009 wydano na ten cel ok. 12 mln zł). W latach 2017 – 2019 wysokie kwoty przeznaczono na budowę, rozbudowę i modernizację gminnego systemu oświetlenia terenów publicznych oraz odwodnienie terenów i zagospodarowanie wód opadowych Gminy Kosakowo.

Inwestycje, których koszt stanowił w danym roku co najmniej 20% całości wydatków w obszarze Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (dział 900), obejmowały:

- budowę i rozbudowę systemu zbiorczej kanalizacji sanitarnej Gminy Kosakowo,
- Program zagospodarowania wód opadowych i małej retencji,
- budowę, rozbudowę i modernizację gminnego systemu oświetlenia terenów publicznych,
- odwodnienie terenów i zagospodarowanie wód opadowych Gminy Kosakowo,

- odwodnienie terenu grawitacyjnie w obszarze za kanałem zrzutowym w GOŚ Dębogórze w Mostach,
- budowa oświetlenia przy ulicy Wiejskiej.

3.3. Zaopatrzenie w gaz

Gmina Kosakowo zaopatrywana jest w gaz ziemny z istniejącego systemu gazociągów średniego ciśnienia na terenie Gdyni i Rumi. Gazociąg zasila istniejące stacje redukcyjno-pomiarowe II stopnia zlokalizowane we wsiach:

- Kosakowo, o przepustowości Q = 600 nm^3/h,
- Pierwoszyno, o przepustowości Q = 300 nm^3/h,
- Dębogórze, o przepustowości Q = 400 nm^3/h,
- Mosty, o przepustowości Q = 600 nm^3/h,
- Rewa, o przepustowości Q = 600 nm^3/h.

Istniejąca sieć gazowa niskiego ciśnienia doprowadza gaz do odbiorców. Do instalacji gazowej ma dostęp 48,8% mieszkańców Gminy Kosakowo. 2 402 odbiorców wykorzystuje gaz do ogrzewania mieszkań.

Tabela 23. Infrastruktura gazowa w Gminie Kosakowo (stan na 31-XII-2018 r.)

długość czynnej sieci ogółem [km]	124,96
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	2 795
odbiorcy gazu	2 617
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	2 402
ludność korzystająca z sieci gazowej	7 249

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

3.4. Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie Gminy Kosakowo nie istnieje scentralizowana gospodarka cieplna. Jedynie do zabudowy wielorodzinnej w Pogórzu dostarczana jest energia cieplna przez OPEC (Okręgowe Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej z siedzibą w Gdyni). Potrzeby cieplne istniejącej zabudowy mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej pokrywane są z lokalnych i indywidualnych źródeł ciepła.

3.5. Gospodarowanie odpadami

Odpady stałe komunalne w sposób zorganizowany wywożone są do zakładu zagospodarowywania odpadów „Ekodolina" Sp. z o. o. zlokalizowanego na gruntach wsi Łężyce gm. Wejherowo. Na terenie oczyszczalni ścieków „Dębogórze" istnieje spalarnia osadów

ściekowych i składowisko popiołów (obiekty te posiadają pozwolenie z 2007 r. Wojewody Pomorskiego zmienione decyzją Marszałka Województwa Pomorskiego z 2014 r. na funkcjonowanie w/w obiektów). Odpady przemysłowe z terenu baz paliw i terenów zamkniętych oraz odpady poprodukcyjne z terenów usługowych usuwane i unieszkodliwiane są we własnym zakresie przez podmioty gospodarcze.

W północnej części gminy, nad Zatoką Pucką, na gruntach wsi Mosty, na polderze Moście Błota zlokalizowane jest składowisko odpadów paleniskowych. Składowisko nie jest już eksploatowane, a znaczna jego część została zrekultywowana.

Na terenie gminy zlokalizowany jest również Punkt Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych (PZON) (ul. Chrzanowskiego 44, teren Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych „PEKO" Sp. z o. o.). Mieszkańcy gminy mogą dostarczyć do punktu odpady niebezpieczne np.: zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, resztki farb, lakierów, klejów, żywic, środków do konserwacji i ochrony drewna, rozpuszczalniki, środki czyszczące, substancje do wywabiania plam, aerozole, pozostałości po domowych środkach do dezynfekcji i dezynsekcji, środki ochrony roślin, odpady zawierające rtęć, baterie i akumulatory, zużyte kartridże i tonery, przepracowane oleje, przeterminowane lub tylko częściowo wykorzystane leki. W fazie powstawania znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).

Od 1 stycznia 2019 r. Gmina Kosakowo – jako jedna z pierwszych – wprowadziła kolejną frakcję segregacji odpadów: odpady ulegające biodegradacji, czyli BIO kuchenne. Mieszkańcy zostali zaopatrzeni w pełni kompostowalne woreczki z biotworzywa do wygodnego i higienicznego zbierania odpadów BIO. W 2019 roku z gminy zostało odebrane ponad 200 ton tego rodzaju odpadów, które zostały przetworzone na wysokiej jakości kompost oraz biogaz. Dzięki nowej frakcji zostaje zmniejszona ilość odpadów komunalnych kierowana na składowisko. Część mieszkańców gminy kompostuje BIO odpady na własnej posesji, włączając się aktywnie w proces recyklingu i uzyskując własny, wysokiej jakości kompost.

W 2019 roku 95% właścicieli nieruchomości deklarowało selektywny sposób gromadzenia odpadów: 4 236 gospodarstw domowych złożyło deklarację prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów, zaś 213 zadeklarowało nieprowadzenie selektywnej zbiórki.

Tabela 24. Ilość wytwarzanych odpadów na terenie Gminy Kosakowo w latach 2015-2019

odpady w tonach	2015	2016	2016	2017	2019
odpady zmieszane	2 391	2 749	3 055	3 816	2 895
odpady segregowane	2 102	2 103	2 442	2 021	3 182

Źródło: Urząd Gminy Kosakowo

Masa odpadów surowcowych zebranych z terenu Gminy Kosakowo w 2019 roku w przeliczeniu na jednego mieszkańca (kg/osoba/rok) przekazanych do „Ekodoliny", jest poniżej średniej z całego regionu Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK).

Tabela 25. Masa odpadów surowcowych z terenu Gminy Kosakowo oraz całego regionu Eko Dolina w 2019 r.

masa odpadów surowcowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca (kg/osoba/rok)	z terenu Gminy Kosakowo	z całego Regionu Eko Dolina
makulatura	3,4 kg/osoba/rok	3,6 kg/osoba/rok
plastik	34,5 kg/osoba/rok	27,9 kg/osoba/rok
szkło	18,9 kg/osoba/rok	19,8 kg/osoba/rok
zmieszane odpady opakowaniowe	0,3 kg/osoba/rok	0,4 kg/osoba/rok

Źródło: Raport o stanie Gminy Kosakowo za 2019 r.

3.6. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Przez południową część Gminy Kosakowo przebiega linia napowietrzna wysokiego napięcia 110 kV relacji GPZ Chylonia – GPZ Oksywie. Odbiorcy energii elektrycznej na terenie Gminy Kosakowo zasilani są przez istniejącą sieć rozdzielczą średniego napięcia 15 kV, wyprowadzoną z punktów zasilających – GPZ, o napięciu 110/15 kV usytuowanych w przyległych dzielnicach Gdyni (Oksywie i Chylonia) oraz Rumi. W gminie 100% mieszkańców korzysta z zaopatrzenia w energię elektryczną.

3.7. Zanieczyszczenie powietrza

W Gminie Kosakowo podstawowym źródłem zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza jest emisja pochodząca z działalności bytowej mieszkańców. Wysoki poziom emisji zanieczyszczeń wynika ze stosowania tzw. kopciuchów i niskosprawnych urządzeń instalacji kotłowych oraz ich złego stanu technicznego. W gospodarstwach domowych są spalane złej jakości paliwa i kruszywa.

Poważnym źródłem zanieczyszczeń jest również transport publiczny. Szczególnie duże stężenia tych zanieczyszczeń występują na skrzyżowaniach i drogach o dużym natężeniu ruchu. Przyczyną nadmiernej emisji jest zły stan techniczny pojazdów, nieprawidłowa ich eksploatacja oraz korki uliczne.

Do ogólnego bilansu zanieczyszczeń pyłowych i gazowych na terenie Gminy Kosakowo włączyć należy emisję zanieczyszczeń z działalności usługowej i przemysłowej oraz wpływ zanieczyszczeń napływowych z obszarów sąsiednich – Gdynia, Reda.

3.8. Natężenie hałasu

Najbardziej uciążliwym źródłem hałasu jest lotnisko wojskowe w Gdyni Oksywiu. Innym uciążliwym źródłem hałasu są główne szlaki komunikacyjne – drogi obciążone intensywnym ruchem tranzytowym. Do dróg tych należy ulica Wiejska, Żeromskiego i Chrzanowskiego. Władze gminne od lat podejmują przedsięwzięcia zmierzające do ograniczenia uciążliwości związanych z hałasem komunikacyjnym (np. modernizacja nawierzchni, budowa ekranów

akustycznych, rozwój atrakcyjnego transportu zbiorowego oraz sieci dróg rowerowych). Przy głównych ciągach komunikacyjnych nasadzana jest zieleń.

3.9. Baza paliw

Na terenie Gminy Kosakowo, w Dębogórzu, od lat znajduje się baza paliw, której operatorem jest Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągów Naftowych (PERN). Baza paliw składa się ze zbiorników paliwowych o łącznej pojemności ponad 180 tys.m^3. Są w nich przechowywane: benzyna bezołowiowa, olej napędowy i opałowy.

W marcu 2020 r. rozpoczęła się rozbudowa bazy przeładunku paliw wraz z bocznicą kolejową oraz rurociągów przesyłowych i magazynowych. Inwestycja ta zwiększy bezpieczeństwo energetyczne regionu oraz kraju. W połowie 2021 roku powstaną dwa nowe zbiorniki magazynowe paliw płynnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą i miejscem oczekiwania autocystern na załadunek. Zwiększy to pojemność magazynową o 64 tys.m^3.

3.10. Infrastruktura rowerowa

Działania w zakresie infrastruktury rowerowej obejmują zaprojektowanie i zagospodarowanie tras rowerowych oraz określenie węzłów obsługi turystyki rowerowej. W miarę wzrostu natężenia ruchu rowerowego należy dążyć do podnoszenia standardów technicznych samych tras rowerowych, jak i ich otoczenia, w tym zapewnienia miejsc parkingowych dla rowerów przy przystankach i dworcach PKS oraz dworcach morskich.

Przez teren gminy przebiega Szlak Rowerowy R10 (Nadmorski Szlak Hanzeatycki/EuroVelo 10) o znaczeniu międzynarodowym, prowadzący wzdłuż wybrzeża Bałtyku. Ogromną popularnością cieszą się międzygminne ścieżki rowerowe biegnące: (1) z Gdyni przez teren Gminy Kosakowo w kierunku północ – południe aż po Moście Błota, (2) z Gdyni do Rewy oraz lokalne ścieżki rowerowe prowadzące z Mechelinek do Rewy wzdłuż brzegu morskiego oraz z Kosakowa do Dębogórza.

4. Infrastruktura społeczna

4.1. Oświata i edukacja

W Gminie Kosakowo funkcjonują cztery placówki oświatowe: Szkoła Podstawowa w Kosakowie, Szkoła Podstawowa w Pogórzu, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Mostach i Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dębogórzu. Gmina Kosakowo dotuje również placówki niepubliczne:

1. Przedszkole Niepubliczne Poziomkowo,
2. Przedszkole Niepubliczne Podniebny Raj,
3. Akademia Małego Człowieka,
4. Niepubliczne Przedszkole Tenisowe Jaworek,
5. Przedszkole Niepubliczne Elefun Preschool,
6. Niepubliczne Przedszkole Kreatywne Sorbonka,
7. Przytulny Kącik,
8. Nasza Planeta,
9. Niepubliczne Przedszkole Językowe Król Maciuś Pierwszy,
10. Punkt Przedszkolny Różowa Wieża,
11. Niepubliczne Przedszkole Językowe Mróweczki,
12. Niepubliczne Przedszkole Nutka,
13. Niepubliczny Punkt Przedszkolny Fundacji Dobroczyńca,
14. Przedszkole Niepubliczne Beauforcik.

Tabela 26. Liczba oddziałów i liczba uczniów w placówkach samorządowych w Gminie Kosakowo

placówka	Rok szkolny 2018/2019		Rok szkolny 2019/2020		Rok szkolny 2020/2021	
	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
Szkoła Podstawowa im. Obrońców Kępy Oksywskiej w Dębogórzu	17	310	17	312	18	319
Szkoła Podstawowa im. Piotra Dunina w Mostach	26	509	25	474	26	489
Szkoła Podstawowa im. Kmdr Xawerego Czernickiego w Pogórzu	35	702	39	809	42	865
Szkoła Podstawowa w Kosakowie[1]	0	0	0	0	7	151

Źródło: Urząd Gminy Kosakowo

[1] Szkoła powstała w dniu 01.09.2020 r.

Wykres 11. Liczba uczniów w Gminie Kosakowo w poszczególnych placówkach w latach 2018-2020

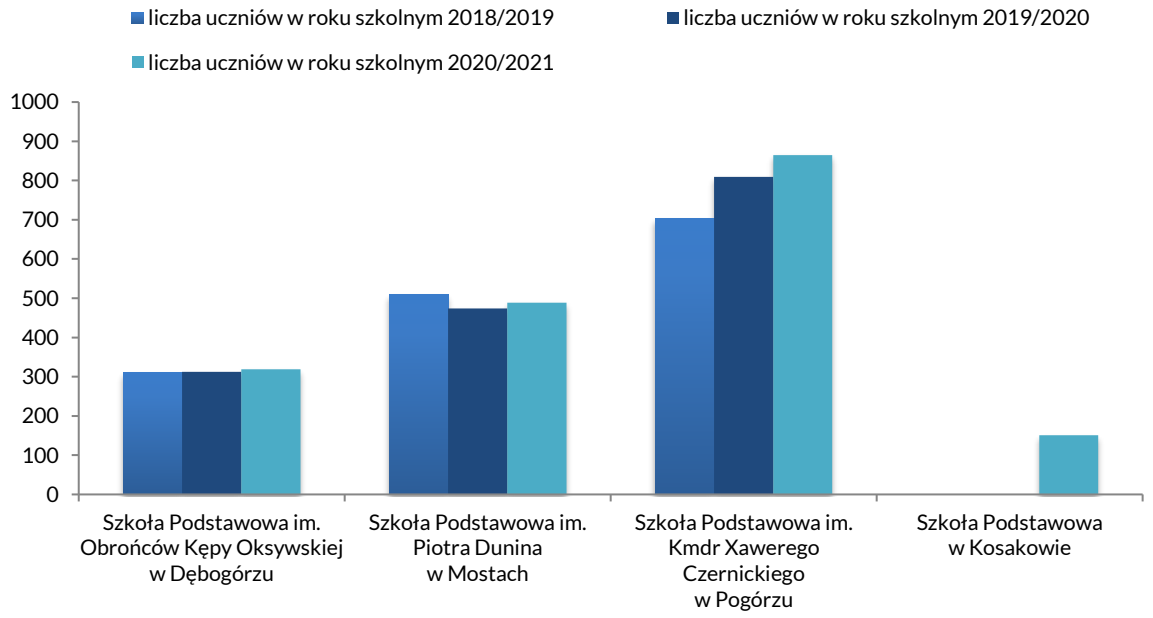

Źródło: Urząd Gminy Kosakowo

Wykres 12. Liczba uczniów w Gminie Kosakowo łącznie w latach 2018-2020

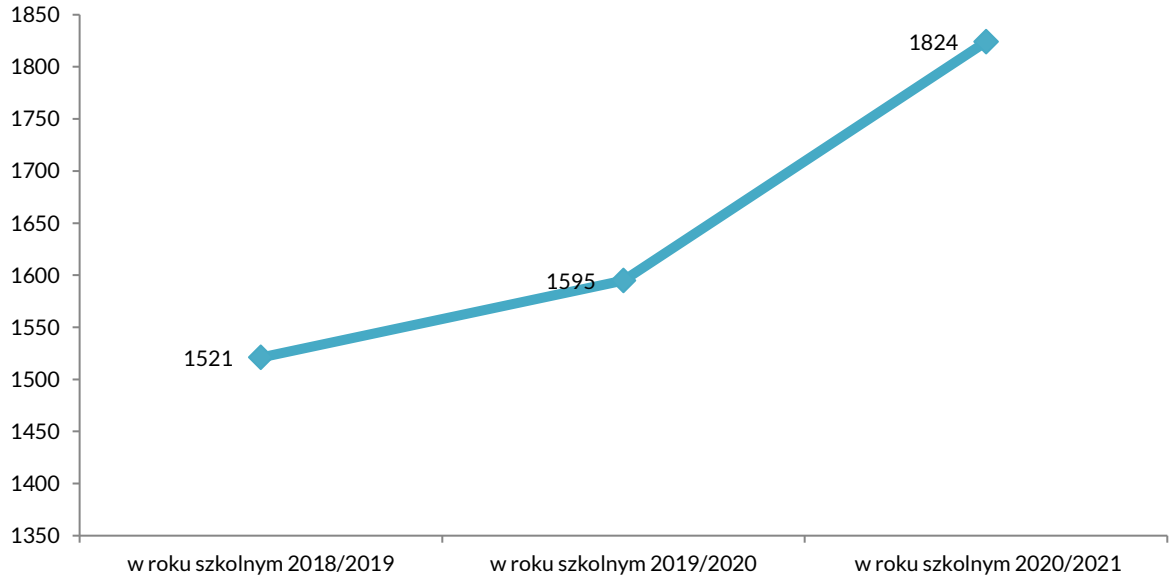

Źródło: Urząd Gminy Kosakowo

Porównując rok szkolny 2018/2019 z rokiem szkolnym 2020/2021, w Gminie Kosakowo odnotowano znaczny wzrost liczby uczniów. W porównaniu do roku szkolnego 2018/2019 liczba uczniów w szkołach publicznych wzrosła o 303 (prawie 20%). Rosnąca liczba uczniów jest

wynikiem zasiedlania się nowych mieszkańców w gminie. Wraz ze wzrostem liczby uczniów rośnie liczba oddziałów w szkołach w Gminie Kosakowo.

Wykres 13. Liczba oddziałów szkolnych na terenie Gminy Kosakowo 2018-2020

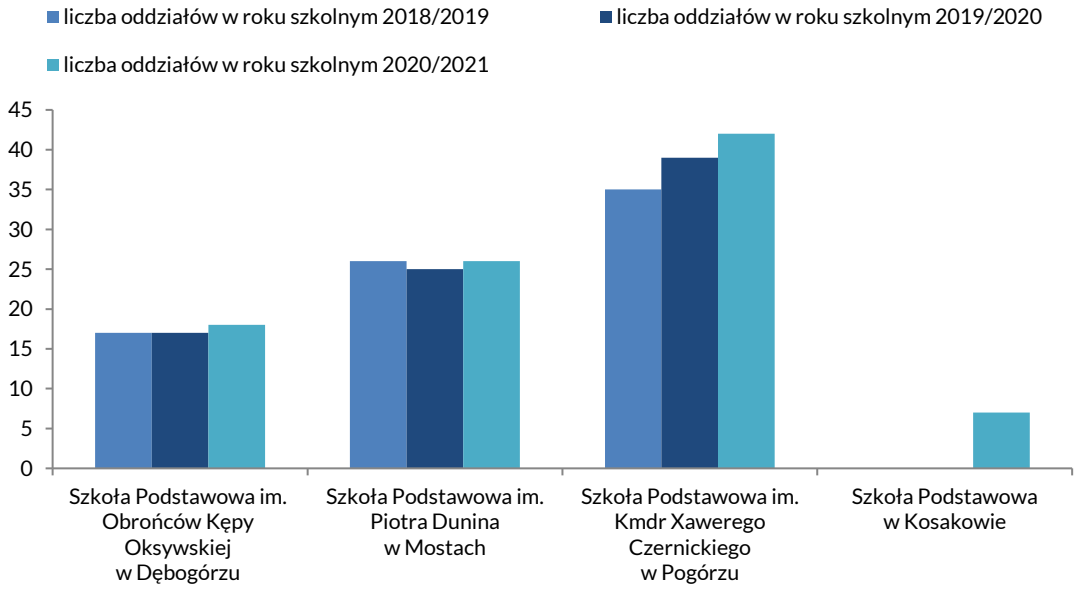

Źródło: Urząd Gminy Kosakowo

Wzrost liczby uczniów przyczynił się bezpośrednio do wzrostu liczby zatrudnianych nauczycieli w szkołach w gminie, a także rosnących wydatków przeznaczonych na oświatę. Gmina Kosakowo przeznacza na finansowanie zadań oświatowych istotną część swojego budżetu. Jest to kwota znacznie przekraczająca wysokość otrzymywanej subwencji oświatowej.

Największy wpływ na poziom wydatków mają w szczególności:

- rozbudowana sieć placówek edukacji,
- zakres prac remontowych infrastruktury oświatowej (budowa, remonty),
- realizacja zadań uzupełniających podstawową działalność szkół – zajęcia pozalekcyjne,
- dodatki dla nauczycieli ustalane przez organ prowadzący,
- bogata oferta edukacyjna placówek.

Istotnym elementem wydatków na oświatę są wynagrodzenia wraz z pochodnymi. Wzrastające liczby uczniów, oddziałów w szkołach, a także nauczycieli uczących w szkołach w gminie przyczyniają się do wysokiego poziomu nauki. Efekt ten jest widoczny w uzyskanych przez uczniów wynikach egzaminu kończącego szkołę podstawową. W czerwcu 2020 roku w Gminie Kosakowo 128 uczniów przystąpiło do egzaminu ósmoklasisty, uzyskując wysokie wyniki na tle województwa pomorskiego oraz kraju.

Tabela 27. Wyniki egzaminu ośmioklasisty na tle województwa i kraju w 2020 r.

	Język polski Średnia w %	Matematyka Średnia w %	Język angielski Średnia w %
Gmina Kosakowo	64	56	72
Woj. pomorskie	58	45	54
Kraj	59	46	54

Źródło: Urząd Gminy Kosakowo

Wykres 14. Wyniki egzaminu ośmioklasisty na tle województwa i kraju w 2020 r.

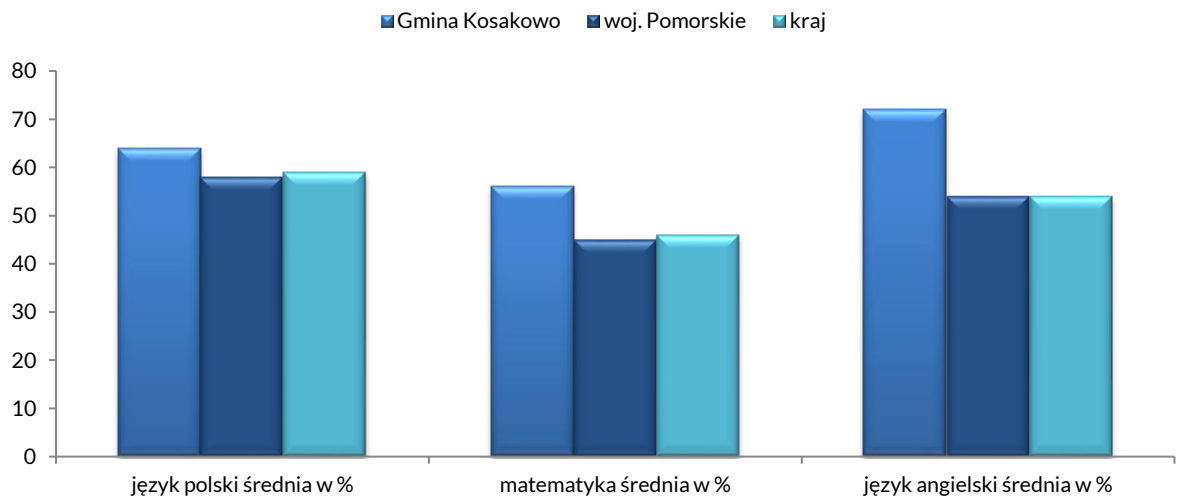

Źródło: Urząd Gminy Kosakowo

W ramach wspierania najzdolniejszych uczniów gminy w sierpniu 2018 roku został przyjęty regulamin udzielania stypendiów Wójta Gminy Kosakowo za wyniki w nauce dla uzdolnionych uczniów i studentów w ramach Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Uczniów i Studentów w Gminie Kosakowo. Działania programu ukierunkowane zostały na: (1) wzrost liczby laureatów i finalistów konkursów przedmiotowych, olimpiad, (2) promocję szkół w środowisku lokalnym, (3) wzrost wyników osiąganych ze sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych, (4) zwiększenie zaangażowania rodziców w edukację dzieci, (5) zwiększenie motywacji nauczycieli do indywidualizacji procesu nauczania oraz (6) promocję gminy. Program umożliwia przyznawanie stypendiów uzdolnionym uczniom i studentom, wzbogacanie bibliotek oraz doposażanie pracowni naukowych.

Ponadto w gminie funkcjonują dwa przedszkola publiczne oraz oddziały obowiązkowego wychowania przedszkolnego (tzw. klasy „0") zlokalizowane w siedzibach szkół podstawowych na terenie gminy. Są to:

1. Publiczne Przedszkole w Dębogórze z 7 oddziałami,
2. Przedszkole Publiczne w Rewie z 2 oddziałami,
3. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dębogórzu z 2 oddziałami,
4. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Mostach z 1 oddziałem,
5. Szkoła Podstawowa w Pogórzu z 4 oddziałami,
6. Szkoła Podstawowa w Kosakowie z 3 oddziałami.

Opieką przedszkolną objętych jest blisko 400 maluchów (wszystkie dzieci w wieku 3-6 lat podlegające rekrutacji).

W szkołach podstawowych uczniowie uczą się języka niemieckiego i języka angielskiego. Dodatkowo prowadzone są lekcje regionalnego języka kaszubskiego.

W roku szkolnym 2019/2020 Gmina Kosakowo wyposażyła szkoły w automatyczne defibrylatory. Urządzenia AED są ogólnodostępne i służą do udzielania pomocy osobom z nagłym zatrzymaniem krążenia. Uczniowie dzięki tej inicjatywie poszerzają swoją wiedzę nt. profilaktyki zdrowotnej oraz udzielania pierwszej pomocy w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia.

Władze gminne kładą szczególny nacisk na rozwój sprawności i umiejętności sportowych. Uczniowie starszych klas wszystkich gminnych szkół mają zapewnione nieodpłatne zajęcia na basenie
(1 godzina tygodniowo) w Kosakowskim Centrum Sportowym. Kosakowska młodzież zdobywa też bezpłatne patenty żeglarskie i motorowodne oraz nieodpłatnie korzysta z żeglarskiej oferty Yacht Clubu Rewa. W 2019 roku z tej oferty skorzystało ponad 300 dzieci. Uprawnienia żeglarzy jachtowych zdobyło 110 osób, w tym 52 poniżej 18. roku życia. Patenty sterników motorowodnych uzyskało 80 dzieci. Dodatkowo instruktorzy Stowarzyszenia Port Mechelinki prowadzą zajęcia w trzech klasach żeglarskich w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Mostach. Pokłosiem tych działań są cyklicznie organizowane Regaty Dzieci Szkół Gminy Kosakowo, którym patronuje Wójt Gminy Kosakowo. Udział wydatków związanych z oświatą i wychowaniem w ogóle wydatków Gminy Kosakowo w latach 2008-2019 prezentuje Wykres 15.

Wykres 15. Udział wydatków Gminy Kosakowo w obszarze szkolnictwa podstawowego (dział 801) w latach 2008-2019

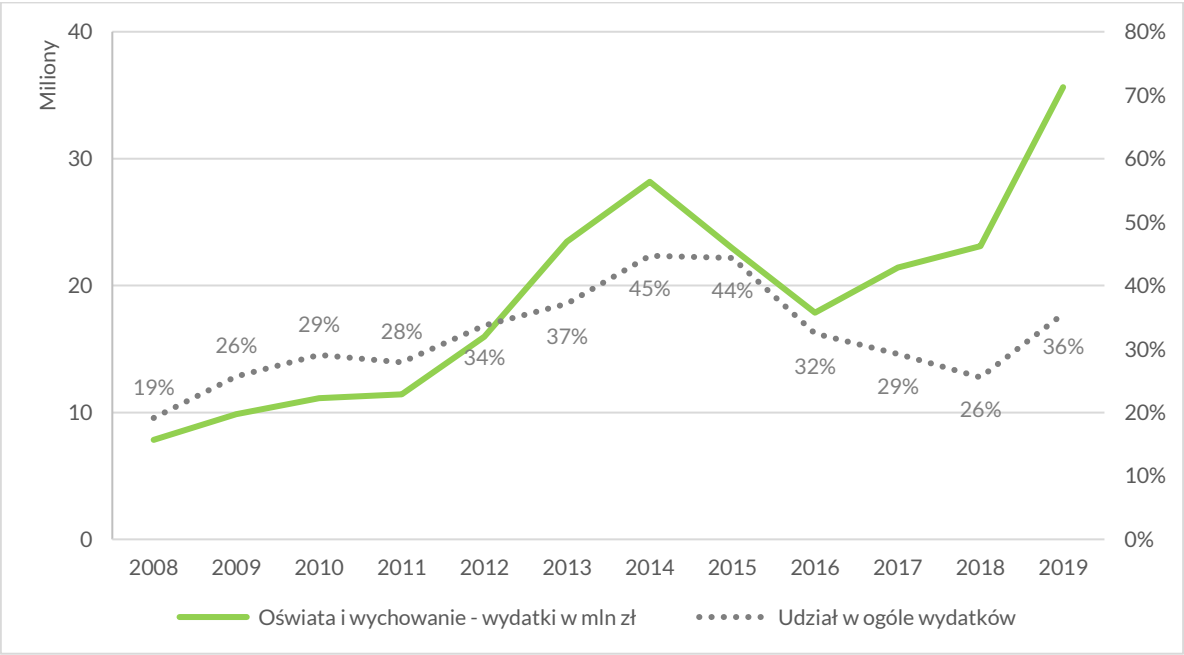

Źródło: opracowanie własne PrePost Consulting Sp. z o.o.; dane ze sprawozdań finansowych wykonania budżetu Gminy Kosakowo w latach 2008-2019

Kwotowo wydatki w porównywanym okresie 12 lat mają tendencję wzrostową. W 2008 roku wydatkowano na cele oświatowe kwotę 7,8 mln zł, a w 2019 roku – 35,6 mln zł. Kumulację wydatków w tym obszarze obserwujemy w latach 2013-2015, co wiązało się z budową gimnazjum w Kosakowie (ok. 31 mln zł) oraz w roku 2019, gdy poniesiono większość kosztów związanych z rozbudową szkoły podstawowej w Pogórzu (ok. 9 mln zł).

Udział wydatków bieżących na oświatę i wychowanie w analizowanym okresie mieścił się w przedziale od 51% w 2014 roku do 99,2% w 2016 roku.

W 2019 roku budżet w zakresie oświaty i wychowania został wykonany w 96,8% w stosunku do założeń planu, tj. w kwocie 36,8 mln zł. Wydatki bieżące w kwocie 27,3 mln zł przeznaczono na funkcjonowanie jednostek organizacyjnych, utrzymanie przedszkoli, punktów przedszkolnych, dowozu dzieci oraz innych zadań z zakresu oświaty.

4.2. Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Kosakowo realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) będący jednostką organizacyjną gminy powołaną do realizacji zadań określonych przez ustawę o pomocy społecznej i inne ustawy. Głównym celem realizowanym przez GOPS jest systematyczna poprawa sytuacji bytowej klientów pomocy społecznej i ograniczanie zjawiska ubożenia, podziałów oraz wykluczenia społecznego. Pomoc społeczna stanowi bardzo ważny obszar związany z funkcjonowaniem gminy, gdyż działania realizowane w tym zakresie wywierają bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców i obejmują zarówno wsparcie materialne, jak i rzeczowe oraz usługi.

Pracą socjalną w środowisku lokalnym w 2018 roku objęto 282 gospodarstw domowych, w skład których wchodziło 536 osób. W 2018 r. przyznano świadczenia na podstawie 884 decyzji. Udzielano głównie wsparcia finansowego i rzeczowego.

Tabela 28. Środowiskowa pomoc społeczna w Gminie Kosakowo w latach 2015-2019

Środowiskowa pomoc społeczna	2015	2016	2017	2018	2019
Ilość gospodarstwa domowych korzystających z pomocy społecznej	256	232	216	215	dn
w tym: poniżej kryterium dochodowego	180	147	134	134	dn
Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej	575	499	435	408	dn
w tym: poniżej kryterium dochodowego	386	286	243	244	dn
Zasięg korzystania z pomocy społecznej [w %]	4,6	3,8	3,2	2,8	dn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS, dn - dana jeszcze niedostępna

Głównymi klientami pomocy społecznej są osoby zagrożone wykluczeniem, dotknięte długotrwałą lub ciężką chorobą, w kryzysie bezdomności, z niepełnosprawnościami. Grupom tym oferowano świadczenia pieniężne (przyznawanie i wypłacanie zasiłków), oraz świadczenia niepieniężne (organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania oraz pobyt w domu pomocy społecznej).

Ważnym elementem pomocy społecznej jest realizacja programów z zakresu dożywiania. W roku 2018 r. z zadań własnych opłacono blisko 3 000 posiłków, z których skorzystało 109 rodzin, a 13 rodzin otrzymało świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych. Realizowane są również działania w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Współpracę w tym zakresie umożliwia wieloletnia umowa zawarta między GOPS a Bankiem Żywności w Trójmieście. Na podstawie skierowań wydawanych przez GOPS, po spełnieniu kryteriów wskazanych w ustawie, pomocą w 2018 r. objęto 350 osób, którym zapewniono produkty żywnościowe, takie jak m.in. makaron, mleko lub ser. Łącznie w 2018 r. wydano około 18 tysięcy kilogramów żywności. Ponadto, uczestnicy programu mogli także wziąć udział w warsztatach kulinarnych i dietetycznych.

Na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizowano zadania obejmujące w szczególności zatrudnienie 2 asystentów rodziny, którzy w ramach 1,75 etatu w 2018 roku objęli opieką 16 rodzin. Praca asystentów przebiegała w oparciu o indywidualny plan pracy tworzony z rodziną i uwzględniała m.in. sposób sprawowania opieki nad małoletnimi, rozwiązywanie bieżących problemów socjalnych i prawnych, a także wsparcie i pomoc w rozwiązywaniu problemów psychologicznych. W gminie funkcjonuje Zespół Asysty Rodzinnej, składający się z pracowników GOPS w Kosakowie, pedagogów i psychologów oraz przedstawicieli innych instytucji, tj. policji lub sądu. W 2018 roku zorganizowano 12 spotkań Zespołu Asysty Rodzinnej, podczas których zajmowano się problemami dotyczącymi 17 rodzin. Zainicjowano „Szkołę dla Rodziców", której głównym celem jest podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców.

Ważnym działaniem jest także wypłata dodatków mieszkaniowych. Wsparciem w tym zakresie w roku 2018 objęto 66 rodzin, wypłacono 533 dodatki mieszkaniowe.

Realizowane są gminne programy profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, finansowane z „funduszu korkowego" (środki uzyskane przez gminę z tytułu udzielonych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych). Wielowymiarowość problemu alkoholizmu wymusiła powierzenie realizacji zadań programu profilaktyki alkoholowej wielu placówkom gminy. Program ten, prócz GOPS-u, realizują placówki oświatowe oraz sam Urząd Gminy. Profilaktyką antyalkoholową zajmują się również stowarzyszenia pozarządowe działające na terenie gminy.

GOPS realizuje Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, przeciwdziała zagrożeniom związanym z brakiem opieki i schronienia, wspiera rodziny i pieczę zastępczą, seniorów, osoby niepełnosprawne, prowadzi dożywianie oraz wydaje świadczenia i zasiłki (m.in. stałe, okresowe, celowe). Zasiłek stały jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez pomoc społeczną, mającym na celu pomoc osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności. Zasiłek okresowy przyznawany jest przede wszystkim tym, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej, np. osobom przewlekle chorym, z niepełnosprawnościami, bezrobotnym. Zasiłek celowy przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej (np. żywność, leki, leczenie, odzież).

W roku 2018 na zadania własne i zlecone, na podstawie ustawy o pomocy społecznej, przeznaczono kwotę ponad 1,37 mln zł.

Tabela 29. Świadczenia rodzinne w Gminie Kosakowo w latach 2015-2019

Świadczenia rodzinne	2015	2016	2017	2018	2019
Korzystający ze świadczeń rodzinnych					
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	211	201	218	237	bd
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – ogółem	434	418	447	479	bd
Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku [tys. zł]					
kwota świadczeń rodzinnych	2 071	2 582	2 865	3 065	bd
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	829	872	983	996	bd
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	451	466	504	539	bd

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS, bd – brak danych

Biuro Polityki Społecznej realizuje świadczenia wychowawcze: 500+ (w 2019 liczba złożonych wniosków o świadczenie 500+ wyniosła 2 890, a liczba dzieci, na które przyznano świadczenie 500+ to 3 989) oraz Dobry start 300+ (liczba złożonych wniosków o świadczenie Dobry Start w 2019 r. – 1 836, liczba dzieci, którym wypłacono świadczenie – 2 534).

Rodziny wielodzietne, niezależnie od dochodu, mogą przystąpić do programu Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny (KDR). Karta jest bezpłatnie wydawana i oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. W roku 2019 wydano 409 kart tradycyjnych oraz 187 kart w formie elektronicznej.

W ramach kontynuacji programu „Rodzina Na Plus" w latach 2018-2020, rodziny wielodzietne, wychowujące co najmniej trójkę dzieci, mogą ubiegać się o Kartę „Rodzina Na Plus", uprawniającą m.in. do otrzymywania refundacji zakupu biletów okresowych za dojazd do pracy lub szkoły oraz do korzystania z ulg i rabatów udzielanych przez lokalne firmy i instytucje. Kartę wydaje Urząd Gminy w Kosakowie. W 2018 roku do programu przystąpiło 140 rodzin, wydano 712 kart.

W latach 2008-2015 udział wydatków na pomoc społeczną utrzymywał się na stałym poziomie około 6% - 9% ogółu wydatków budżetowych (2,5 – 4,7 mln zł).

W roku 2016 wydatki na pomoc społeczną wyniosły niemal 12 mln zł i stanowiły ponad jedną piątą (22%) ogółu wydatków gminy. Wynikało to z wypłaty świadczeń wychowawczych (6,6 mln zł). W kolejnym roku świadczenia te zostały przeniesione w budżecie do działu 855 (Rodzina). Przeniesiono tam także koszty związane ze świadczeniami rodzinnymi i z funduszu alimentacyjnego, Kartą Dużej Rodziny, wspieraniem rodziny, rodzinami zastępczymi oraz działalnością placówek opiekuńczo-wychowawczych. W efekcie w latach 2017-2019 udział wydatków na pomoc społeczną (dział 851) stanowił 2% - 3% ogółu wydatków gminy.

Wykres 16. Udział wydatków Gminy Kosakowo w obszarze pomocy społecznej (dział 852) w latach 2008-2019

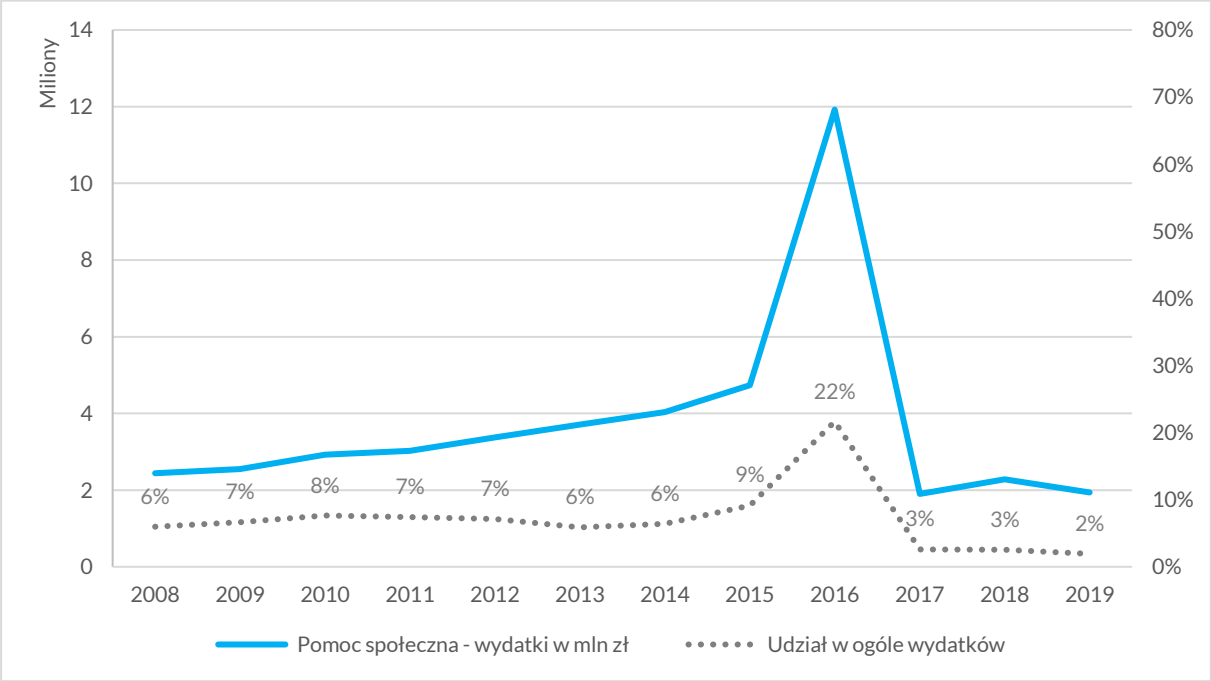

Źródło: opracowanie własne PrePost Consulting Sp. z o.o.; dane ze sprawozdań finansowych wykonania budżetu Gminy Kosakowo w latach 2008-2019

4.3. Polityka senioralna

Od stycznia 2020 r. powołano w gminie stanowisko Pełnomocnika Wójta ds. Seniorów. W Gminie Kosakowo za seniora uważa się osobę powyżej 55. roku życia. Głównym założeniem działań Pełnomocnika jest kompleksowa integracja i aktywizacja środowiska senioralnego Gminy Kosakowo poprzez zapewnienie bogatej oferty zajęć, w tym: ruchowych, kreatywnych, językowych oraz hobbistycznych. Istotne jest zapewnienie seniorom aktywnych i atrakcyjnych sposobów spędzania wolnego czasu (wieczorki karaoke, wycieczki, spotkania z ciekawymi ludźmi, kameralne imprezy o charakterze kulturalnym, rozrywkowym i rekreacyjnym itp.). Pełnomocnikowi bliska jest idea aranżowania polityki senioralnej w sposób, który zaktywizuje środowisko senioralne również do pomocy samym sobie (i nie tylko). Mniej aktywnymi seniorami, wymagającymi odpowiedniej opieki, zajmują się pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kosakowie.

Na specjalny użytek środowiska osób starszych otwarto siedzibę seniorów w Rewie – dwukondygnacyjny budynek stał się centrum informacyjnym oraz integracyjnym wspomnianego środowiska. Seniorzy zyskali własną siedzibę, przestrzeń, której zagospodarowanie będzie systematycznie dostosowywane do oczekiwań środowiska senioralnego. Siedziba jest codziennie w tygodniu otwarta dla seniorów (zawsze można przyjść na kawę i herbatę) w ustalonych, stałych godzinach (piątek to dzień pracy wewnętrznej). W budynku – poza zapleczem kuchennym i sanitarnym – znajduje się: większa sala o charakterze kawiarniano-wykładowym (wyposażona w rzutnik, tablicę, ekspres do kawy), mniejsza sala do

spotkań i zajęć o charakterze kameralnym (spotkania szachowe, nauka języków obcych itp.), gabinet Pełnomocnika Wójta ds. Seniorów oraz współpracy z gminami partnerskimi.

Oferta zajęć dla seniorów z Gminy Kosakowo obejmuje:

- zajęcia ruchowe: pilates, zumba i gimnastyka kręgosłupa (raz w tygodniu – 1h w Kosakowskim Centrum Sportowym),
- zajęcia językowe: język angielski i francuski: dwa poziomy, niemiecki, rosyjski, włoski, hiszpański: jeden poziom (raz w tygodniu – 1 h),
- spotkania przy kawie i herbacie, wieczory karaoke,
- zajęcia kreatywne (robótki ręczne, malarskie itp.),
- Klub Gier Planszowych: bogata oferta gier, niedawno poszerzona o gry plenerowe: bule francuskie (*petanque*) oraz popularne we Francji i Skandynawii *Molky*. Warto zauważyć, że spotkania mają walor integracji międzypokoleniowej,
- spotkania szachowe i seniorska kosakowska liga szachowa,
- spotkania brydżowe (raz w tygodniu),
- Spotkania ze Sztuką (zajęcia odbywają się raz w miesiącu w budynku Biblioteki Publicznej Gminy Kosakowo, mają charakter interdyscyplinarny i rozrywkowy, np. spotkanie z impresjonizmem polegało na krótkim wprowadzeniu z prezentacją multimedialną, zajęciach malarskich oraz krótkim recitalu na żywo z impresjonistyczną muzyką fortepianową),
- Spotkania z Nauką (zajęcia odbywają się raz w miesiącu w budynku biblioteki, mają charakter popularno-naukowy i hobbistyczny),
- spotkania z ciekawymi ludźmi ze świata kultury, sportu itp.,
- spotkania prozdrowotne, wykłady z zakresu profilaktyki zdrowotnej, zdrowego trybu życia, zdrowego odżywiania itp.,
- spotkania z zakresu bezpieczeństwa, z funkcjonariuszami policji lub straży gminnej,
- Klub Spacerowicza, piesze wędrówki o wybitnym walorze krajoznawczym po najbardziej atrakcyjnych terenach Gminy Kosakowo i sąsiadujących (spotkania raz w miesiącu, w sezonie letnim – raz w tygodniu),
- *Rowerem zdobywaj świat*, krótkie wycieczki rowerowe po najbliższej okolicy (spotkania raz w miesiącu poza okresem zimowym, w sezonie – raz w tygodniu),
- zajęcia żeglarskie, zajęcia w sezonie w różnych grupach dostosowanych do możliwości i mobilności seniorów,
- wydarzenia okolicznościowe, np. Dzień Francuski, Niemiecki, Włoski, wieczory szantowe itp.,
- *Taneczna Gimnastyka* (raz w tygodniu, zajęcia plenerowe w okresie sezonu letniego),
- wieczory taneczne, dancingi (raz w miesiącu).

W sezonie letnim część zajęć nie odbywa się lub odbywają się w ograniczonym zakresie, natomiast więcej jest zajęć plenerowych lub wycieczek pieszych czy rowerowych.

W okresie pandemii koronawirusa siedziba w Rewie była nieczynna. Mimo to Gmina Kosakowo prowadziła szeroko zakrojone działania zapewniające stałą opiekę nad osobami starszymi. Działania te były realizowane z wykorzystaniem zasobów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Straży Gminnej, Pełnomocnika Wójta ds. Seniorów oraz wolontariuszy. Instytucje/podmioty te były w stałym telefonicznym kontakcie z seniorami, oferując pełne wsparcie, organizując pomoc w zakresie zaopatrywania w podstawowe artykuły spożywcze oraz medyczne. Zaaranżowano bardzo bogatą ofertę zdalnych zajęć aktywizujących seniorów, m.in.: lekcje języków obcych, kąciki zainteresowań (muzyczny, poetycki, rozrywkowy, szachowy, zagadkowo-quizowy, zielarski), cykle: *Wirtualne muzea*, *Cudze chwalicie, swego nie znacie*, *Ciekawostki historyczne*, *Klub Spacerowicza i Podróżnika*. W szczególny sposób zadbano o bezpieczeństwo zdrowotne i osobiste seniorów, prowadząc kampanię informacyjną za pośrednictwem Internetu oraz telefonu.

Planowane jest stopniowe rozszerzenie zakreślonego wyżej ogólnego profilu działalności siedziby, jak również zaaranżowanie szerszej współpracy kosakowskich seniorów z partnerskimi gminami z Francji i Niemiec. Trwają rozmowy w sprawie uruchomienia wymiany seniorów z Kosakowa i Francji – pasjonatów gier planszowych i plenerowych. Systematycznie wdrażane są również działania integrujące społeczności seniorskie z poszczególnych miejscowości, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk najbardziej wykluczonych (m.in. w Kazimierzu).

4.4. Ochrona zdrowia

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kosakowie od lat działa w oparciu o kontrakty zawarte z Narodowym Funduszem Zdrowia, w ramach których działają poradnie ogólne, dziecięce oraz gabinety stomatologiczne. Opiekę zdrowotną na poziomie specjalistycznym zapewniają szpitale w Gdyni, Pucku i Wejherowie oraz Miejskie Stacje Pogotowia Ratunkowego w Gdyni i Rumi. Na terenie gminy funkcjonują 4 apteki.

Niepubliczne Centrum Zdrowia Medico-rum prowadzi bezpłatne badania profilaktyczne w kierunku wykrywania chorób nowotworowych. W 2019 roku 50 mieszkańców Gminy Kosakowo skorzystało z bezpłatnego badania pod kątem zmian nowotworowych szyjki macicy u kobiet oraz zmian nowotworowych prostaty u mężczyzn.

Wydatki Gminy Kosakowo na ochronę zdrowia w latach 2008-2019 kształtowały się na poziomie od 158 tys. zł w 2008 roku (najniższy poziom) do 348 tys. w 2017 roku (najwyższy poziom). Kluczowe wydatki na ochronę zdrowia związane są z realizacją *Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Kosakowo*. W 2020 roku na realizację zadań w tym programie przeznaczono łącznie 350 tys. zł.

Wielopłaszczyznowość problemów społecznych, zróżnicowanie potrzeb oraz wielowymiarowość interwencji w zakresie szeroko rozumianej pomocy społecznej realizowanej przez instytucje publiczne i organizacje pozarządowe z terenu Gminy Kosakowo są szczegółowo opisane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Kosakowo w latach 2014-2020.

4.5. Kultura

Wydatki bieżące na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w latach 2008-2019 kształtowały się następująco: najniższe odnotowano w 2015 roku (724 tys. zł), najwyższe – w 2019 roku (1,9 mln zł). Skala wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego wynosi od 1% do 3% udziału w ogóle wydatków Gminy Kosakowo. Blisko 100% wydatków z tego działu to wydatki bieżące.

Tabela 30. Wydatki Gminy Kosakowo na kulturę o ochronę dziedzictwa narodowego w latach 2008-2019

Budżet wykonany w zakresie	Wykonanie budżetu w dziale 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego w Gminie Kosakowo w latach 2008 - 2019												2019 wzgl. 2008
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – dział 921	1 198 822	1 249 087	910 121	708 416	1 049 315	831 117	748 373	723 916	751 445	1 545 644	1 783 645	1 902 750	**159%**
Udział w ogóle wydatków	3%	3%	2%	2%	2%	1%	1%	1%	1%	2%	2%	2%	

Źródło: opracowanie własne PrePost Consulting Sp. z o.o.; dane ze sprawozdań finansowych wykonania budżetu Gminy Kosakowo w latach 2008-2019

Lokalna kultura Gminy Kosakowo jest zakorzeniona w regionalnych tradycjach północnej kaszubszczyzny, reliktach dawnych rolniczo-rybackich zwyczajów, jak również dziedzictwie historycznym, którego najbardziej żywotną reminiscencją pozostają wydarzenia z okresu II wojny światowej. Dynamiczny napływ ludności nieautochtonicznej oraz procesy przekształcające dawne rolniczo-rybackie miejscowości w obszary o wysokich walorach turystycznych spowodowały znaczące przewartościowanie dawnego modelu kulturowego, a także powstanie wyjątkowego tygla kultury regionalnej, broniącej się przed wyparciem przez inne wzorce kulturowe oraz bardziej uniwersalnej i otwartej. Te wszystkie procesy współtworzą specyficzny zakres oczekiwań bardziej lub mniej świadomych lokalnych twórców i odbiorców dóbr kulturowych.

Gminne życie kulturalne skupia się obecnie wokół Gminnego Domu Kultury w Pierwoszynie (zarządzanego przez Kosakowskie Centrum Kultury), który – obok Biblioteki Publicznej Gminy Kosakowo, kosakowskiej Chëczy Nordowych Kaszubów oraz Domu Kaszubskiego w Dębogórzu – stanowi centrum kulturotwórcze, miejsce organizacji imprez o charakterze kulturalnym, rozrywkowym, rekreacyjnym, a także zajęć i warsztatów o różnym profilu. Te mini-centra powinny zarówno integrować twórców i odbiorców dóbr kulturowych w różnym wieku, stwarzać im możliwie najlepsze warunki do rozwoju swoich pasji, jak również inspirować do możliwie najefektywniejszej dystrybucji dóbr kulturowych w przestrzeni lokalnej.

Władze gminy ogromny nacisk kładą na organizacje życia kulturalnego i animacyjne jej mieszkańców. Oferta imprez i zajęć o charakterze kulturalno-rozrywkowym jest bardzo bogata. Cyklicznie odbywają się wydarzenia mające zapewnić mieszkańcom i turystom atrakcyjny sposób spędzenia czasu wolnego. Placówką odpowiedzialną za samorządowe działania w tej sferze jest Kosakowski Centrum Kultury z siedzibą w Domu Kultury w Pierwoszynie. Realizuje on zadania w dziedzinie tworzenia, upowszechniania i ochrony kultury oraz edukacji, turystyki i promocji gminy. Organizuje imprezy kulturalne, rozrywkowe, animacyjne i edukacyjne. Wspiera działalność zespołów folklorystycznych, muzycznych, tanecznych i teatralnych. Prócz Domu

Kultury w Pierwoszynie bardzo aktywnymi placówkami kultury jest Dom Kaszubski w Dębogórzu (siedziba Stowarzyszenia Kaszubskiego Regionalnego Chóru Morzanie), gdzie odbywają się próby chóru, zajęcia kółka gitarowego oraz imprezy o charakterze kulturalnym (koncerty, wieczory poetyckie oraz muzyczne) i rozrywkowym (bale karnawałowe, bale dla dzieci). Innym ciekawym obiektem kultury jest Chëcz Kaszubska – siedziba Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego oddział Dębogórze-Kosakowo, gdzie odbywają się warsztaty twórców ludowych, próby Zespołu Kosakowianie oraz imprezy o charakterze kulturalnym (konkursy pieśni, recytatorskie, warsztaty dla dzieci, spotkania autorskie).

Przy Kosakowskim Centrum Kultury w Pierwoszynie działa od 2015 roku Orkiestra Dęta Gminy Kosakowo, która pod batutą Zbigniewa Kostrzewskiego zrzesza 30 osób. Orkiestra kultywuje tradycje muzyczne ściśle związane z ziemią kaszubską i Morzem Bałtyckim. W gminie działa również Teatr Młodzieżowy i Orkiestra Młodzieżowa. Flagowymi imprezami cyklicznymi są: Obchody Dnia Morza i Dni Ochrony Bałtyku, festiwal Piosenki Dziecięcej „Rozśpiewane Promyki – Słoneczna Melodia" (11 edycji), Uroczystości ku czci pamięci bohaterów polskiego morza w Ogólnopolskiej Alei Zasłużonych Ludzi Morza im. Marszałka J. Piłsudskiego w Rewie (16 edycji), Festyn Integracyjny „Z Pogórza Lato Rusza" (7 edycji) oraz Dni Gminy Kosakowo, Dożynki, Dzień Kobiet, Dzień Dziecka, Święto Flagi, Zaduszki Morskie, Dzień Niepodległości.

W roku 2019 po raz pierwszy w Gminie Kosakowo miało miejsce wydarzenie pod nazwą „Ludzie z Pasją" z okazji Nocy Muzeów. Impreza z okazji Dnia Muzealnika obchodzona jest we wszystkich instytucjach kultury w całej Europie. Dom Kultury w Pierwoszynie zamienił się w muzeum dzięki wyjątkowym kolekcjom zbieranym przez mieszkańców Gminy Kosakowo.

Odbył się również pierwszy *Baltic Independent Film Festival Mechelinki 2019*. To nowe wydarzenie filmowe promujące młodych twórców oraz ich filmy. Festiwal był podzielony na cztery kategorie: fabuła, dokument, animacja i eksperyment. Festiwal zaszczycili swoją obecnością wybitni polscy reżyserzy, scenarzyści i producenci filmowi. Odbywały się specjalne projekcje, połączone ze spotkaniami z twórcami.

Oprócz jednorazowych wydarzeń placówki kultury prowadzą cykliczne zajęcia kulturalne, animacyjne i rozwojowe dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów. Zajęcia odbywają się w Kosakowskim Centrum Kultury w Pierwoszynie i Rewie, Domu Kaszubskim w Dębogórzu oraz w świetlicach sołeckich w Dębogórzu Wybudowaniu, Kazimierzu, Suchym Dworze i Mechelinkach. Proponowane są zajęcia sportowe, rekreacyjne i taneczne.

W Mechelinkach również znajduje się scena plenerowa, która wykorzystywana jest do lokalnych występów artystycznych i teatralnych.

Ponadto w Gminie Kosakowo działają stowarzyszenia, których działalność koncentruje się na lokalnych tradycjach i obyczajach. Najbardziej aktywne jest Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie oddział Dębogórze-Kosakowo, zrzeszające członków zaangażowanych w przekazywanie dziedzictwa kulturowego w środowisku lokalnym, szkołach i przedszkolach gminnych.

W gminie działają również przyszkolne zespoły pieśni i tańca kultywujące tradycje kaszubskie, np. Jantarki, Dębogórskie Kwiatki, Rebuce.

4.6. Biblioteka

Biblioteka Publiczna Gminy Kosakowo istnieje nieprzerwanie od 1948 r. Od 2001 r. jest samorządową instytucją kultury, od 2009 r. zajmuje pomieszczenia w budynku przy ul. Fiołkowej 2a w Kosakowie. W ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat instytucje tego typu znacząco zwiększyły zakres swojej działalności – z placówek służących wyłącznie dystrybucji wypożyczanych książek do instytucji prowadzących szeroki wachlarz działań kulturotwórczych. Również kosakowska Biblioteka Publiczna wpisuje się w ten nurt przemian instytucjonalnych, przyjmując na siebie coraz większą odpowiedzialność za aktywizację już nie tylko czytelniczą, ale i społeczno-kulturalną, artystyczną, edukacyjną. Podejmuje działania służące wspieraniu rozwoju osobowego, uświadamianiu historycznemu i regionalnemu, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu. W ten sposób od wielu już lat pełni funkcję jednego z najważniejszych centrów życia kulturalno-społecznego lokalnej społeczności, organizującego lub współorganizującego imprezy, wydarzenia, spotkania o charakterze kulturalnym, kulturalno-rozrywkowym, popularno-naukowym, edukacyjnym, hobbistycznym, integracyjnym.

Temu trendowi odpowiada zaangażowanie pracowników, których praca nie ogranicza się do opieki nad księgozbiorem i wypożyczaniem książek, ale wymaga podejmowania działań kulturotwórczych w oparciu o aktywne grupy mieszkańców współpracujących z instytucją. Zwiększenie zakresu działalności, konieczność dostosowania pełnionych funkcji do społeczności charakteryzującej się dynamicznym wzrostem liczby mieszkańców, wymagać będzie podjęcia odpowiednich działań infrastrukturalnych – obecnie Biblioteka dysponuje miejscem mogącym pomieścić nie więcej niż 11 tys. woluminów. Liczba ta już od kilku lat jest niewystarczająca. W sytuacji dynamicznego wzrostu demograficznego gminy, również i księgozbiór powinien systematycznie być rozbudowany – zwłaszcza jeśli chodzi o nowości wydawnicze oraz szkolne lektury, bowiem to właśnie wspomniane książki cieszą się największą popularnością wśród wypożyczających. Należy zdać sobie sprawę, że część najstarszych woluminów po pewnym czasie użytkowania nie nadaje się już do użytku. Biorąc pod uwagę obecne warunki lokalowe, zwiększenie księgozbioru jest zadaniem właściwie niemożliwym do wykonania. Dlatego też kwestię zapewnienia w najbliższej przyszłości odpowiednich warunków przestrzennych należy uznać za priorytetową – bez tego nie sposób wyobrazić sobie rozwoju czytelnictwa.

Tabela 31. Czytelnictwo na terenie Gminy Kosakowo w latach 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
liczba czytelników	831	887	929	1 004	1 122
liczba czytelników na 100 mieszkańców	6,83	7,00	6,96	6,96	7,35
odwiedziny w bibliotece	12 305	13 842	14 216	13 765	19 978
wypożyczenia książek i czasopism	9 359	10 634	10 975	12 259	13 946
nabytki książkowe	655	766	815	1 075	1 055
ubytki	175	386	321	266	1 280
stan księgozbioru [ilość woluminów]	9 068	9 448	9 942	10 705	10 480

Źródło: Urząd Gminy Kosakowo

Obok troski o rozwój czytelnictwa, biblioteka nadal powinna podejmować szeroko zakrojone działania kulturotwórcze, organizować wydarzenia, imprezy i spotkania, prowadzić zajęcia

skierowane do różnych typów odbiorców. Oferta działań powstawać powinna w odpowiedzi na oczekiwania czytelników i osób związanych z biblioteką, jak również w odpowiedzi na nowe trendy, pojawiające się w lokalnej społeczności nowe kierunki rozwoju czy aktywne sposoby spędzania wolnego czasu związane z szeroko pojmowaną kulturą i edukacją. Procesy globalizacyjne, wymuszające coraz bardziej dynamiczną dystrybucję dóbr kulturowych, jak również dostosowanie tej dystrybucji do nowych środków technicznych przekazu kulturalnego czy ekspresji artystycznej, wymagać będzie stałego, uważnego i rzetelnego rozpoznania tych trendów. Należy zdawać sobie sprawę, że są to zupełnie nowe wyzwania stojące przed pracownikami współczesnych instytucji bibliotecznych, które wymagają dodatkowego zaangażowania – nie tylko w postaci zwiększonej mobilności i elastyczności pracowników, ale również środków materialnych.

Stopniowy rozrost księgozbioru, poprawa warunków lokalowych, nieustanne wzbogacenie oferty kulturalnej i dostosowywanie jej do zmieniających się oczekiwań i trendów – to najważniejsze wyzwania stojące przed Biblioteką Publiczną Gminy Kosakowo.

4.7. Sport i rekreacja

W latach 2008-2019 wysokość wydatków na kulturę fizyczną i sport kształtowała się na poziomie 1% udziału w ogóle wydatków Gminy Kosakowo. Tylko w 2008 roku wydatki te stanowiły 4%, co spowodowane było wydatkami związanymi z budową boiska Orlik w Mostach.

Tabela 32. Wydatki Gminy Kosakowo na kulturę fizyczną i sport w latach 2008-2019

Budżet wykonany w zakresie	Wykonanie budżetu w dziale 926- Kultura fizyczna i sport w Gminie Kosakowo w latach 2008 - 2019												2019 wzgl. 2008
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Kultura fizyczna i sport – dział 926	1 770 211	678 757	333 547	763 123	592 193	552 940	583 828	331 820	298 206	485 988	584 558	661 327	**37%**
Udział w ogóle wydatków	4%	2%	1%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	

Źródło: opracowanie własne PrePost Consulting Sp. z o.o.; dane ze sprawozdań finansowych wykonania budżetu gminy w latach 2008-2019

Inwestycje, których koszt stanowił w danym roku co najmniej 20% całości wydatków w obszarze Kultura fizyczna i sport (dział 926), obejmowały m.in.:

- Moje Boisko Orlik 2012 – Mosty,
- budowę boiska w Kosakowie – Złote Piaski,
- budowę boisk na terenie gminy,
- utworzenie zewnętrznych stref rekreacji ruchowej.

W ramach aktywizacji sportowej mieszkańców Gminy Kosakowo organizowane są liczne imprezy i wydarzenia sportowe. W szkołach promuje się aktywną postawę oraz rozwój kultury fizycznej. Organizowane są międzyszkolne zawody i olimpiady, w czasie których młodzi ludzie doskonalą swoje umiejętności sportowe. W Gminie Kosakowo szeroko rozwinięta jest oferta skierowana do osób aktywnych fizycznie. Młodzi mieszkańcy mają możliwość doskonalić swoje umiejętności piłkarskie w kilku klubach: UKS Sztorm Kosakowo, UKS Lider Dębogórze, natomiast predyspozycje lekkoatletyczne w Uczniowskim Ludowym Klubie Sportowym

Skoczek. Ponadto w gminie funkcjonują różnego rodzaju kluby zajmujące się żeglarstwem, surfingiem, judo, karate.

Jedną z większych imprez, które odbywają się w Gminie Kosakowo, są biegi z okazji Święta Niepodległości. Wydarzenie to cieszy się bardzo dużą popularnością i prestiżem. W corocznie odbywających się edycjach biegu udział bierze coraz więcej biegaczy z całej Polski. Do imprez biegowych cieszących się dużą popularnością zaliczyć można również Walentynkowy Bieg Parami, Bieg Tropem Wilczym czy Magiczną Sztafetę w Zaklętym Zamku.

Dużą imprezą promującą Gminę Kosakowo jest Marsz Śledzia, organizowany od 2002 r., który jest jedynym w Polsce i na świecie marszem pieszym przez wody Zatoki Puckiej z Kuźnicy do Rewy. Marsz wpisał się w lokalną tradycję i od swoich początków promuje region Zatoki Puckiej oraz aktywny, bezpieczny i świadomy wypoczynek nad wodą.

Oprócz imprez sportowych na świeżym powietrzu Gmina Kosakowo organizuje również turnieje szachowe dla dzieci i dorosłych, halowy turniej piłki nożnej oraz tenisa stołowego, zawody pływackie na gminnej pływalni. Rozwój piłki siatkowej odbywa się m.in. dzięki organizowaniu turniejów siatkówki halowej oraz siatkówki plażowej. W Gminie Kosakowo, ze względu na sprzyjające warunki geograficzne, rozwijane są również sporty morskie. Funkcjonują tutaj dwa stowarzyszenia: Yacht Club Rewa oraz Stowarzyszenie Port Mechelinki. W ramach współpracy z samorządem gminnym organizowane są zawody żeglarskie dla dzieci, młodzieży i dorosłych, a także różnego rodzaju regaty.

Przebieg imprez sportowych, wydarzeń integrujących mieszkańców, a także zwyczajna codzienna aktywność nie byłaby możliwa bez odpowiedniej infrastruktury.

Kosakowskie Centrum Edukacyjno-Sportowe składa się z doskonale wyposażonego budynku dydaktycznego (szkoła podstawowa), nowoczesnej hali sportowej i basenowej, boiska wielofunkcyjnego, boiska piłkarskiego oraz obiektów lekkoatletycznych.

Hala sportowa przeznaczona jest do zajęć oraz zawodów sportowych z możliwym udziałem publiczności. Znajdują się tam boiska do piłki nożnej, ręcznej, koszykówki, siatkówki, tenisa ziemnego oraz szatnie i pokoje socjalne. W obrębie hali zaprojektowano trybunę dla 200 osób.

Pływalnia przeznaczona jest dla zajęć sportowych i rekreacyjnych z możliwym udziałem publiczności (130 osób). Hala basenowa ma wymiary 25m x 16m i składa się z 6 torów pływackich, niecki rekreacyjnej oraz pomieszczeń dla ratowników. Pływalnia spełnia wymogi FINA i umożliwia przeprowadzenie zawodów pływackich. Niecka rekreacyjna o powierzchni 28m zawiera dysze do masażu karku, masażu bocznego oraz gejzer. Obiekt przystosowany jest dla osób niepełnosprawnych.

W skład obiektów zewnętrznych Centrum Sportowego Kosakowo wchodzi: (1) boisko do piłki nożnej ze sztuczną murawą (typu Orlik), (2) boisko do koszykówki/siatkówki, (3) stanowiska lekkoatletyczne do skoków w dal i wzwyż, (4) bieżnia sprinterska, (5) rzutnia do pchnięcia kulą z nawierzchniami sztucznymi.

Pozostałe obiekty sportowe na terenie Gminy Kosakowo stanowią boiska w Rewie, Pierwoszynie, Kosakowie, Dębogórzu, Dębogórzu Wybudowaniu, Pogórzu, Kazimierzu oraz

wielofunkcyjne boisko Orlik w Mostach, jak i nowe wielofunkcyjne boisko przy powstałych niedawno osiedlach w Pogórzu.

Na terenie Gminy Kosakowo aktywnie działają kluby sportowe i organizacje społeczne promujące sport, zdrowy styl życia oraz work-life balance.

Tabela 33. Kluby sportowe w Gminie Kosakowo w 2018 r.

kluby	członkowie	ćwiczący	ćwiczący do lat 18	sekcje sportowe	trenerzy	instruktorzy sportowi	inne osoby prowadzące zajęcia sportowe
7	473	459	258	8	12	9	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Amatorów czynnego wypoczynku przyciągają ścieżki piesze (szlak Bernarda Chrzanowskiego) i rowerowe, które biegną w otoczeniu nadmorskich krajobrazów. W gminie nie brak siłowni plenerowych, stadnin koni, wielofunkcyjnych boisk i miejsc aktywnej rekreacji.

Za sprawą jednej z najciekawszych form brzegowych – Mierzei zwanej Cyplem Rewskim ciągnącej się w głąb Morza Bałtyckiego na długość kilometra i rozdzielającej ciepłe, spokojne wody Zatoki Puckiej od bardziej słonych i chłodnych wód Zatoki Gdańskiej – Rewa oferuje doskonałe warunki do uprawiania turystyki nadmorskiej i sportów wodnych na każdym poziomie zaawansowania.

Cyklicznie w Rewie odbywają się Windurfinowe Mistrzostwa Polski Juniorów, Seniorów i Mastersów oraz prestiżowe zawody kitesurfingowe AZTORIN Kite Challenge zaliczane do punktacji Pucharu Polski. Warto podkreślić, że Rewa to jedno z najlepszych miejsc do uprawiania tych sportów Polsce. Żeglarze lub pretendenci do rozpoczęcia zmagań z żywiołem mogą skorzystać z bogatej oferty Stowarzyszenia Port Mechelinki, który nie tylko wypożycza sprzęt wodny, ale również uczy żeglarstwa i pomaga zdobywać patenty żeglarskie. W sezonie letnim odbywają się Regaty Dzieci Szkół Gminy Kosakowo oraz Regaty o Puchar Wójta oraz Otwarte Regaty o Mistrzostwa Gminy.

4.8. Bezpieczeństwo publiczne

Stan bezpieczeństwa publicznego jest jednym z istotnych czynników wpływających na poziom życia mieszkańców Gminy Kosakowo. Instytucje zapewniające mieszkańcom bezpieczeństwo to Policja, Ochotnicza Straż Pożarna oraz Straż Gminna.

W Kosakowie (ul. Żeromskiego 71, 81-198 Kosakowo) zlokalizowany jest posterunek policji obejmujący obszarem działania całą gminę podzieloną na dwie dzielnice (nr XII i XIII). Pierwszy rewir obejmuje: Kosakowo, Mechelinki, Mosty, Pierwoszyno, Rewę, drugi zaś miejscowości: Dębogórze, Dębogórze Wybudowanie, Kazimierz, Pogórze, Suchy Dwór. W komisariacie policji w Kosakowie służbę pełni 14 funkcjonariuszy (w tym 2 dzielnicowych) oraz 1 pracownik cywilny.

Tabela 34. Wszczęte postępowania na terenie Gminy Kosakowo w latach 2014-2019

Liczba wszczętych postępowań / *dynamika [%]*	2014	2015	2016	2017	2018	2019
postępowania ogółem [w tym nieletnich]	224 [2] -	209 [0] *93,30*	193 [4] *92,34*	253 [5] *131,09*	258 [2] *101,98*	328 [5] *127,13*
kryminalne [w tym nieletnich]	158 [2] -	145 [0] *91,77*	135 [4] *93,10*	169 [4] *125,19*	200 [2] *108,29*	213 [5] *106,50*
17 x 7 [w tym nieletnich]	63 [2] -	60 [0] *95,24*	57 [3] *95,00*	61 [1] *107,02*	80 [1] *131,15*	97 [5] *121,25*
zabójstwa [w tym nieletnich]	- [-] -	- [-] -	- [-] -	- [-] -	- [-] -	- [-] -
kradzież mienia [w tym nieletnich]	25 [1] -	39 [0] *156,00*	19 [2] *48,72*	23 [0] *121,05*	31 [0] *134,78*	40 [4] *129,03*
kradzież z włamaniem [w tym nieletnich]	16 [0] -	16 [0] *100,00*	10 [0] *62,50*	15 [0] *150,00*	21 [0] *140,00*	36 [0] *171, 43*
rozboje i wymuszenia [w tym nieletnich]	2 [0] -	0 [0] -	2 [0] -	0 [0] *0,00*	0 [0] *0,00*	0 [0] -
bójka i pobicie [w tym nieletnich]	1 [0] -	1 [0] *100,00*	0 [0] -	3 [0] -	1 [0] *33,33*	3 [1] *300,00*
uszczerbek na zdrowiu [w tym nieletnich]	8 [1] -	2 [0] *25,00*	18 [1] *900,00*	13 [1] *72,22*	15 [1] *115,78*	10 [0] *66,67*
Uszkodzenie mienia [w tym nieletnich]	12 [0] -	2 [0] *16,67*	8 [0] *400,00*	7 [0] *78,50*	12 [0] *171,43*	7 [0] *58,33*

Źródło: Urząd Gminy w Kosakowie

Największym problemem w gminie są czyny zabronione dotyczące naruszenia dóbr majątkowych, czyli kradzieże i przywłaszczenia mienia, w tym kradzieże z włamaniem. Policja realizuje przedsięwzięcia mające na celu poprawę bezpieczeństwa na terenie gminy. Są to wzmożone działania prewencyjne ukierunkowane na konkretny problem, tj. ochrona mienia, występowanie patologii, działania w ruchu drogowym – bezpieczeństwo pieszych, użytkowanie telefonów przez uczestników ruchu drogowego. Policja realizuje programy, polityki, strategie obejmujące zadania wpływające na bezpieczeństwo i porządek publiczny. W grudniu 2019 r. Komisariat Policji w Kosakowie otrzymał nowy oznakowany radiowóz.

Na terenie gminy działa Ochotnicza Straż Pożarna (ul. Chrzanowskiego 44, 81-198 Kosakowo). Historia straży pożarnej na terenie gminy sięga końca XIX wieku (1889 r.) kiedy w każdej wsi sołeckiej powstały jednostki składające się z ochotników pochodzących z danej miejscowości. Straż działała nieprzerwanie aż do II wojny światowej. Reaktywacja działalności pożarniczej na terenie Gminy Kosakowo nastąpiła w latach 70. dwudziestego wieku. Działalność Straży Pożarnej z Kosakowa jest wspierana dotacjami celowymi od władz samorządowych i rządowych, które przeznaczane są na zakup sprzętu ratowniczo-gaśniczego, ubrań specjalnych, hełmów bojowych oraz namiotów i sprzętu hydraulicznego. Przy OSP działa Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza.

Tabela 35. Typy interwencji OSP w latach 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
miejscowe zagrożenia	86	96	132	57	103
pożary	32	35	10	28	29
fałszywe alarmy	11	8	1	11	12
razem	129	139	143	101	144

Źródło: OSP w Kosakowie

Dzięki najwyższej frekwencji w województwie pomorskim (78,12%) podczas drugiej tury wyborów prezydenckich Wójt Gminy Kosakowo Marcin Majek oraz Komendant Gminnej Ochotniczej Straży Pożarnej w Kosakowie Michał Kulig odebrali w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji promesę na zakup wozu strażackiego w ramach akcji „Bitwa o Wozy".

Do zadań Straży Gminnej w Kosakowie należy: (1) ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych, w szczególności poprawa stanu bezpieczeństwa mieszkańców i kontrole miejsc gromadzenia się młodzieży zagrożonej patologiami, (2) czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego, (3) współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych, (4) informowanie społeczności o stanie i rodzajach zagrożeń, a także inicjowanie i uczestnictwo w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom oraz (5) kontrola wywiązywania się z obowiązków właścicieli i zarządców nieruchomości w zakresie utrzymywania należytego stanu sanitarno-porządkowego oraz wywiązywania się z obowiązków osób utrzymujących zwierzęta domowe.

W 2019 r. dyżury Straży Gminnej pełnione były w dni robocze w godz. 08.00 – 20.00, a od kwietnia obowiązywał tryb pracy ciągłej do godziny 24.00, włączając dni weekendowe oraz świąteczne. Podczas pełnienia dyżurów kontrolą objęto teren całej Gminy Kosakowo. W czasie kontroli patrole Straży Gminnej wykonywały, oprócz zadań statutowych, zadania wynikające m.in. z uchwały o utrzymaniu i porządku w gminie. Ujawniano wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji, dbaniu o bytowanie i ochronę zwierząt oraz gromadzenie odpadów. Wystawiono mandaty karne na kwotę 15 350 zł. Do sądu skierowano 17 wniosków o ukaranie.

Straż Gminna wspólnie z Ochotniczą Strażą Pożarną przeprowadziły zajęcia profilaktyczne z uczniami klas 4 – 6 gminnych szkół podstawowych. Rozmawiano z młodzieżą o różnych rodzajach niebezpieczeństw, przypominając o numerach alarmowych do wszystkich jednostek ratowniczych. Uczniom przekazano również wiedzę, jak udzielić pierwszej pomocy osobie nieprzytomnej.

Inne inicjatywy w zakresie bezpieczeństwa

Bezpieczeństwo mieszkańców gminy to najważniejsze wyzwanie władz samorządowych. Większość inwestycji infrastrukturalnych i społecznych służy jego poprawie, w tym budowa dróg i chodników (w 2019 r. powstały: Kosakowo, ul. Irysowa; Rewa, ul. Morska; Mosty, ul. Okrężna, ul. Łąkowa, ul. Ogrodowa, ul. Kasztanowa, ul. Jarzębinowa; Pogórze, ul. Kościuszki, ul. Twardowskiego; Mechelinki, ul. Kapitańska; Pierwoszyno, ul. Bananowa; Dębogórze, ul. Owsiana; Suchy Dwór, ul. Bahdaja; Kazimierz, ul. Kwietniowa). Na bieżąco uzupełniane i sukcesywnie wymieniane na energooszczędne LED jest oświetlenie (w 2019 r.: Rewa, ul. Plażowa). Powstał wał przeciwsztormowy: Kosakowo, ul. Żeromskiego, ul. Wiejska; Pogórze, ul. Czechowicza, ul. Zapolskiej; Dębogórze Wybudowanie, ul. Długa; Kazimierz, ul. Majowa).

Widoczna jest dbałość o oznakowania ciągów komunikacyjnych. Montowana jest nowa sygnalizacja świetlna w miejscach o dużym natężeniu ruchu (w 2019 r.: Kosakowo, Pogórze), powstają nowe przejścia dla pieszych (2019 r.: Dębogórze, Suchy Dwór). Sukcesywnie rozszerza się zasięg monitoringu gminnego: w 2019 r. zakupiono oraz zamontowano nowe kamery na

terenie placu zabaw na Osiedlu Beauforta w Pogórzu, boisku przy szkole w Pogórzu, placu zabaw w Pierwoszynie, na ul. Lipowej w Mostach oraz przy skansenie w Mechelinkach.

Inwestycje w sygnalizację świetlną przy głównych przejściach dla pieszych w Kosakowie (ul. Żeromskiego) przyczyniają się do poprawy bezpieczeństwa uczniów szkoły podstawowej oraz wszystkich korzystających z Centrum Sportowego. Dodatkowo sygnalizacja wyposażona jest w miernik prędkości, który automatycznie zmienia kolor świateł na czerwone w przypadku zarejestrowania nadjeżdżającego z nadmierną prędkością pojazdu.

Przejawem dbałości o bezpieczeństwo najmłodszych mieszkańców jest nadzorowanie placów zabaw oraz stała modernizacja i wymiana urządzeń służących rekreacji i zabawie. W roku 2019 dokonano modernizacji placu zabaw w Suchym Dworze (huśtawka), Dębogórzu (linarium obrotowe, podwójna metalowa huśtawka, karuzela tarczowa oraz metalowa huśtawka wagowa), Pierwoszynie (huśtawka, karuzela tarczowa), Mechelinkach i Mostach (metalowe zestawy zabawowe). Działania te służą aktywności na świeżym powietrzu dzieci i młodzieży oraz urozmaicają rodzinne spacery mieszkańcom gminy.

W 2018 roku w Gminie Kosakowo uruchomiono system powiadamiania i ostrzegania mieszkańców SISMS. System ten za pośrednictwem aplikacji „Blisko" zapewnia mieszkańcom stały, bezpłatny dostęp do informacji o zagrożeniach, które mogą wystąpić na terenie gminy, w tym alertów pogodowych. Dzięki aplikacji każdy posiadacz smartfona lub tabletu może otrzymywać komunikaty o zagrożeniach, utrudnieniach, a także imprezach sportowych, kulturalnych i ważnych sprawach dotyczących mieszkańców.

W roku szkolnym 2019/2020 Gmina Kosakowo wyposażyła szkoły w automatyczne defibrylatory. Urządzenia AED są ogólnodostępne, służą do udzielania pomocy osobom z nagłym zatrzymaniem krążenia. Razem z dwoma wcześniej zakupionymi urządzeniami w gminnych obiektach jest ich w sumie pięć. Trzy znajdują się w szkołach w Mostach, Dębogórzu i Pogórzu, pozostałe dwa w Kosakowie w Centrum Sportowym oraz w Ochotniczej Straży Pożarnej.

Gmina Kosakowo realizuje autorski program Bezpieczna Gmina – Bezpieczny Mieszkaniec, który zakłada naukę ratownictwa i pierwszej pomocy przedmedycznej dla wszystkich mieszkańców gminy. Prezentowane są cykliczne pokazy organizowane przez wolontariuszy PCK, ratowników WOPR oraz strażaków OSP, które mają przybliżyć mieszkańcom zachowania pomocowe w momencie zagrożenia życia lub zdrowia, np. wywrócenie pontonu, ratowanie osób topiących się, udzielanie pierwszej pomocy noworodkowi. Za pomocą interaktywnych fantomów mieszkańcy mogą śledzić swoje działania i ich skuteczność na monitorach.

Bardzo ważnym elementem jest dbanie o bezpieczeństwo osób wypoczywających nad wodą oraz o infrastrukturę techniczną związaną z bezpieczeństwem wodnym. W roku 2019 dokonano modernizacji pomostu w Rewie. Prace remontowo-montażowe na blisko 134 000 zł zwiększyły poziom bezpieczeństwa ulubionego miejsca spacerowiczów i żeglarzy. Również w 2019 roku wybudowano nowy domek (o powierzchni 35 m^2) dla ratowników WOPR. Poprawiło to komfort pracy ratowników, co ma wymierny wpływ na poziom bezpieczeństwa kąpiących.

4.9. Jakość rządzenia

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym organem wykonawczym jest wójt, który wykonuje uchwały rady gminy. Wójt realizuje te zadania poprzez urząd i jednostki organizacyjne (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Szkołę Podstawową w Pogórzu, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Mostach i Dębogórzu, Gminną Bibliotekę Publiczną im. Augustyna Necla oraz Kosakowskie Centrum Kultury) oraz spółki z udziałem Gminy Kosakowo (Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „PEKO" Spółka z o. o., PEWIK GDYNIA Sp. z o. o., Port Lotniczy Gdynia-Kosakowo oraz Eko Dolina – Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych). Uchwały podejmowane przez radę gminy (w roku 2019 było ich 144) zostały wykonane z zachowaniem procedur i terminów określonych przepisami prawa.

Gmina realizuje 20 dokumentów strategicznych i programów. Dotyczą one planowania strategicznego i rozwoju gminy, pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, ochrony środowiska, ochrony zwierząt, gospodarki komunalnej, planowania przestrzennego, bezpieczeństwa publicznego, gospodarki mieszkaniowej i ochrony zabytków.

Gmina Kosakowo prowadzi współpracę z innymi samorządami w ramach Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Związku Miast i Gmin Morskich, Metropolitalnego Związku Komunikacyjnego Zatoki Gdańskiej, Komunalnego Związku Gmin „Dolina Redy i Chylonki", Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot, Stowarzyszenia Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka, Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Małe Morze oraz Stowarzyszenia Turystyczne Kaszuby Północne Lokalna Organizacja Turystyczna.

Gmina Kosakowo jako gmina wiejska należy (razem z innymi 624 gminami wiejskimi oraz miejsko-wiejskimi) do Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej. Misją Związku są działania ukierunkowane na rzecz społeczności gmin wiejskich, a w szczególności integracja samorządów wiejskich oraz rozwiązywanie typowych problemów tego środowiska.

Gmina wraz z siedmioma innymi gminami (Gdynią, Redą, Rumią, Sopotem, Szemudem, miastem Wejherowo i gminą Wejherowo) należy do międzygminnego Komunalnego Związku „Dolina Redy i Chylonki", którego nadrzędnym celem jest wykonywanie zadań z zakresu wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków bytowych i przemysłowych, ochrony wód podziemnych i powierzchniowych, gospodarki zasobami wodnymi, ciepłownictwa, utrzymania czystości i porządku w gminach, ochrony środowiska, a także edukacji ekologicznej.

Gmina Kosakowo należy również do Metropolitarnego Związku Komunikacyjnego Zatoki Gdańskiej. W skład związku wchodzą, oprócz wskazanych powyżej gmin, również Gdańsk, Kolbudy, Luzino, Pruszcz Gdański oraz Żukowo. Misją związku jest kształtowanie wspólnej polityki komunikacyjnej i zapewnienie warunków właściwego funkcjonowania zintegrowanego systemu biletowego oraz organizowanie i zarządzanie publicznym transportem zbiorowym.

Celem Związku Miast i Gmin Morskich jest dążenie do gospodarczego, społecznego i kulturalnego rozwoju regionu nadmorskiego poprzez m.in. działalność oświatową, kulturalną, doradczą, naukową, naukowo-techniczną, promocyjną, w zakresie kultury fizycznej i sportu, ochrony środowiska oraz wspieranie inicjatyw samorządowych i społecznych.

Gmina Kosakowo wraz z siedmioma innymi gminami (Jastarnia, Hel, Krokowa, Wejherowo, Władysławowo, Puck oraz miastem Puck) należy do Północnokaszubskiej Lokalnej Grupy Rybackiej, której celem jest podniesienie poziomu życia mieszkańców poprzez wykorzystanie lokalnych zasobów oraz aktywizację społeczności. Działania grupy prowadzone są zgodnie z założeniami Lokalnej Strategii Rozwoju w oparciu o zrównoważone wykorzystanie potencjału turystycznego obszaru oraz dziedzictwo kulturowe Kaszub.

Gmina Kosakowo jest również członkiem Lokalnej Grupy Działania Małe Morze.

Równie ważną organizacją, w której gmina wykazuje aktywność, jest Stowarzyszenie Turystyczne Kaszuby Północne Lokalna Organizacja. Zajmuje się ono promocją turystyczną powiatów puckiego i wejherowskiego, wspomaganiem funkcjonowania i rozwoju informacji turystycznej oraz modernizacją infrastruktury turystycznej.

Gmina należy również do Obszaru Metropolitarnego Gdańsk-Gdynia-Sopot. Utworzone stowarzyszenie samorządowe ma na celu zacieśnienie współpracy i doprowadzenie do harmonijnego rozwoju całego obszaru metropolitalnego wokół Gdańska.

Gmina Kosakowo realizuje porozumienie o współpracy partnerskiej z Gminą Dukszty na Litwie, Gonneville la Molleta we Francji, Ruher w Niemczech oraz Krościenkiem nad Dunajcem i Żerkowem. W ramach współpracy partnerskiej realizowane są spotkania oraz wizyty studyjne. Dobrą praktyką jest organizacja kolonii letnich w Gminie Kosakowo dla dzieci z polskich gmin partnerskich.

4.10. Organizacje społeczne

W Gminie Kosakowo widoczny jest proces tworzenia się więzi społecznych wyrażający się w funkcjonowaniu lokalnych organizacji pozarządowych. Współpraca władz gminnych z sektorem pozarządowym odbywa się poprzez wsparcie finansowe organizacji w realizacji zadań publicznych oraz poprzez współpracę pozafinansową, angażowanie organizacji w życie gminy. Współpraca normowana jest poprzez Roczny program współpracy Gminy Kosakowo z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Celem głównym programu jest kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego i rozwiązywanie problemów społecznych w środowisku lokalnym poprzez budowanie partnerstwa między administracją i organizacjami pozarządowymi oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców regionu. Celami szczegółowymi współpracy z organizacjami pozarządowymi są m.in.:

- poprawa jakości życia mieszkańców przez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych, w szczególności w zakresie kultury, aktywności fizycznej, zdrowia, pomocy społecznej, edukacji i wychowania,
- wspieranie organizacji pozarządowych w realizowaniu celów społecznych przed nimi postawionych,
- racjonalne wykorzystanie publicznych środków finansowych i efektywniejszą realizację potrzeb społecznych,

- wykorzystanie potencjału i możliwości organizacji pozarządowych,
- integrację podmiotów polityki lokalnej, obejmujących swym zakresem sferę zadań publicznych.

Najwięcej lokalnych organizacji pozarządowych zajmuje się wspieraniem i upowszechnianiem kultury fizycznej, kulturą i sztuką, ochroną dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, ochroną i promocją zdrowia, przeciwdziałaniom uzależnieniom oraz nauką, edukacją, oświatą i wychowaniem. W 2019 roku z Gminą Kosakowo współpracowało 20 organizacji pozarządowych, fundacji, klubów sportowych (na podstawie zestawienia przyznanych dotacji w 2019 r.).

Organizacje złożyły 42 oferty realizacji zadań publicznych, z czego sfinansowanych zostało 37 wydarzeń w dziedzinie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji, jak również upowszechniania kultury fizycznej oraz tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi sportu.

Łączna kwota przeznaczonych dotacji w ramach konkursu grantowego w roku 2019 wyniosła 385 000 zł, z czego 97 000 przeznaczono na kulturę, 242 000 zł na sport, a 11 000 zł na ochronę i promocję zdrowia.

Spis tabel

Tabela 1. Pomniki przyrody na terenie Gminy Kosakowo ..... - 10 -
Tabela 2. Mieszkańcy Gminy Kosakowo w latach 2005 – 2020 ..... - 13 -
Tabela 3. Mieszkańcy Gminy Kosakowo w latach 2005-2009 ..... - 14 -
Tabela 4. Mieszkańcy Gminy Kosakowo w latach 2010-2014 ..... - 14 -
Tabela 5. Mieszkańcy Gminy Kosakowo w latach 2015-2019 ..... - 15 -
Tabela 6. Ruch naturalny ludności w Gminie Kosakowo w latach 2015-2019 ..... - 16 -
Tabela 7. Prognoza liczby mieszkańców Gminy Kosakowo w 2030 r. i 2040 r. ..... - 17 -
Tabela 8. Migracje ludności na pobyt stały w Gminie Kosakowo w latach 2015-2019 ..... - 18 -
Tabela 9. Ludność według wieku w Gminie Kosakowo w latach 2015-2019 (stan na 31-XII-2019) ..... - 19 -
Tabela 10. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w gminie Kosakowo w latach 2015-2019 w podziale na płeć (stan na 31-XII-2019) ..... - 19 -
Tabela 11. Wskaźnik obciążenia demograficznego Gminy Kosakowo w latach 2015-2019 (stan 31-XII-2019) ..... - 21 -
Tabela 12. Wykaz podmiotów (według działów PKD 2007) zarejestrowanych na terenie Gminy Kosakowo w roku 2019 (stan na 31-XII-2019) ..... - 22 -
Tabela 13. Podmioty zarejestrowane w Gminie Kosakowo wg form prawnych w 2015-2019 ..... - 24 -
Tabela 14. Podmioty zarejestrowane na terenie Gminy Kosakowo według klas wielkości w latach 2015-2019 ..... - 24 -
Tabela 15. Podmioty gospodarcze na 1 000 mieszkańców w powiecie puckim w roku 2019 ..... - 24 -
Tabela 16. Liczba bezrobotnych w Gminie Kosakowo oraz powiecie puckim w latach 2015-2019 ..... - 25 -
Tabela 17. Stopa bezrobocia na poziomie powiatu, województwa, kraju w latach 2015-2019 ..... - 26 -
Tabela 18. Wydatki na turystykę w latach 2008-2019 ..... - 26 -
Tabela 19. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Kosakowo w latach 2015-2019 ..... - 28 -
Tabela 20. Mieszkania oddane do użytkowania w Gminie Kosakowo w latach 2015-2019 ..... - 29 -
Tabela 21. Infrastruktura wodociągowa w Gminie Kosakowo (stan na 31-XII-2019 r.) ..... - 36 -
Tabela 22. Infrastruktura kanalizacyjna w Gminie Kosakowo (stan na 31-XII-2019 r.) ..... - 36 -
Tabela 23. Infrastruktura gazowa w Gminie Kosakowo (stan na 31-XII-2018 r.) ..... - 38 -
Tabela 24. Ilość wytwarzanych odpadów na terenie Gminy Kosakowo w latach 2015-2019 ..... - 39 -
Tabela 25. Masa odpadów surowcowych z terenu Gminy Kosakowo oraz całego regionu Eko Dolina w 2019 r. ..... - 40 -
Tabela 26. Liczba oddziałów i liczba uczniów w placówkach samorządowych w Gminie Kosakowo ..... - 42 -
Tabela 27. Wyniki egzaminu ośmioklasisty na tle województwa i kraju w 2020 r. ..... - 45 -
Tabela 28. Środowiskowa pomoc społeczna w Gminie Kosakowo w latach 2015-2019 ..... - 47 -
Tabela 29. Świadczenia rodzinne w Gminie Kosakowo w latach 2015-2019 ..... - 49 -
Tabela 30. Wydatki Gminy Kosakowo na kulturę o ochronę dziedzictwa narodowego w latach 2008-2019 ..... - 53 -
Tabela 31. Czytelnictwo na terenie Gminy Kosakowo w latach 2015-2019 ..... - 55 -
Tabela 32. Wydatki Gminy Kosakowo na kulturę fizyczną i sport w latach 2008-2019 ..... - 56 -
Tabela 33. Kluby sportowe w Gminie Kosakowo w 2018 r. ..... - 58 -
Tabela 34. Wszczęte postępowania na terenie Gminy Kosakowo w latach 2014-2019 ..... - 59 -
Tabela 35. Typy interwencji OSP w latach 2015-2019 ..... - 59 -

Spis wykresów

Wykres 1. Przyrost liczby ludności w Gminie Koskowo w latach 2005-2020 ....- 15 -
Wykres 2. Procentowa struktura mieszkańców w podziale na płeć w Gminie Kosakowo w roku 2019 (stan na 31-XII-2019) ....- 16 -
Wykres 3. Przyrost naturalny (na 1 000 osób) w Gminie Kosakowo w latach 2015-2019 ....- 16 -
Wykres 4. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w Gminie Kosakowo w latach 2017-2019 ....- 20 -
Wykres 5. Procentowy udział ludności według ekonomicznych grup wieku na miasta, powiatu, województwa i kraju w 2019 roku (stan na 31-XII-2019)....- 20 -
Wykres 6. Udział procentowy podmiotów na terenie Gminy Kosakowo wg działów PKD 2007 ....- 23 -
Wykres 7. Liczba bezrobotnych w Gminie Kosakowo w latach 2015-2019 ....- 25 -
Wykres 8. Wydatki Gminy Kosakowo w obszarze gospodarka mieszkaniowa (dział 700) w latach 2008-2019 ....- 29 -
Wykres 9. Wydatki Gminy Kosakowo w obszarze transport i łączność (dział 600) w latach 2008-2019.... - 33 -
Wykres 10. Udział wydatków Gminy Kosakowo w obszarze gospodarki komunalnej i ochrony środowiska (dział 900) w latach 2008-2019....- 37 -
Wykres 11. Liczba uczniów w Gminie Kosakowo w poszczególnych placówkach w latach 2018-2020- 43 -
Wykres 12. Liczba uczniów w Gminie Kosakowo łącznie w latach 2018-2020 ....- 43 -
Wykres 13. Liczba oddziałów szkolnych na terenie Gminy Kosakowo 2018-2020....- 44 -
Wykres 15. Wyniki egzaminu ośmioklasisty na tle województwa i kraju w 2020 r. ....- 45 -
Wykres 15. Udział wydatków Gminy Kosakowo w obszarze szkolnictwa podstawowego (dział 801) w latach 2008-2019 ....- 46 -
Wykres 17. Udział wydatków Gminy Kosakowo w obszarze pomocy społecznej (dział 852) w latach 2008-2019 ....- 50 -

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie powiatu puckiego w województwie pomorskim ..... - 5 -
Rysunek 2. Podział administracyjny powiatu puckiego ..... - 6 -
Rysunek 3. Mapa Gminy Kosakowo ..... - 6 -
Rysunek 4. Zawody Ford Kite Cup Rewa 2014 ..... - 12 -
Rysunek 5. Zmiana liczby ludności w województwie pomorskim w 2050 r. w stosunku do 2013 r. według powiatów ..... - 18 -
Rysunek 6. Infrastruktura drogowa na terenie Gminy Kosakowo ..... - 32 -
Rysunek 7. Planowany przebieg linii kolejowej na terenie Gminy Kosakowo ..... - 35 -